

แผนพัฒนา
สุขภาพีบาลพนม
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔)

338.984.3
(593-3 สฎ)
: 711.27
วณ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

แผนพัฒนาสุขภาพภิบาลพนม

ใน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

(พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔)

เสนอต่อ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

คำนำ

รายงานฉบับนี้ เป็นแผนแนะแนวการพัฒนาสุขภาพนิคม ซึ่งจัดทำขึ้นเป็น
ส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เสนอต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เนื่องจาก ระยะเวลาและงบประมาณอันจำกัด ประกอบกับชุมชนเมืองในจังหวัด
สุราษฎร์ธานีมีถึง ๑๔ แห่ง ดังนั้น การศึกษาและจัดทำแผนฉบับนี้จึงไม่อาจตรวจสอบ การศึกษา
และวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดได้ ผลการศึกษาจึงเป็นเพียงแผนแนะแนวที่
เสนอครอบคลุมทุก ๆ ประเด็นอย่างกว้าง ๆ อย่างไรก็ดี คณะทำงานเชื่อว่าสิ่งที่ได้เสนอไว้
ในรายงานฉบับนี้ได้พิจารณาอย่างรอบคอบในทุกประเด็น และการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การพิจารณาแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองในระยะยาว (ด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม) ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อสำนักผังเมืองในการจัดทำผังเมืองของสุขภาพนิคมในโอกาสต่อไป และจะเป็น
ประโยชน์ต่อท้องถิ่นในการนำไปประกอบการวางแผนประจำปีอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายที่แน่นอน
ในระยะยาว และสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

เนื้อหาของรายงานฉบับนี้ประกอบด้วย ขอบเขตและความเป็นมาของโครงการ
ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน, บทบาทของชุมชน, และแนวทางการพัฒนา

อนึ่ง แผนพัฒนาฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นในปี ๒๕๒๗ และมีการแก้ไขครั้งในปี ๒๕๓๐
โดยปรับปรุงแก้ไขข้อมูลบางประการเพียงเล็กน้อย ดังนั้น ข้อมูลหลาย ๆ ส่วน แม้ว่าค่อนข้างเก่า
แต่จากการทบทวนสภาพ, ตรวจสอบแนวโน้ม, และลักษณะของแนวทางการพัฒนาที่เสนอไว้แล้ว
วท. เชื่อว่า แผนฉบับนี้จะยังคงเป็นกรอบและแนวทางพัฒนาที่ใช้ได้ผลเช่นเดิม

ในท้ายที่สุดนี้ คณะผู้ทำงานต้องขอขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและ
เอกชน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ที่ได้ให้ข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ต่อคณะทำงาน นอกจากนี้ คณะทำงานยังต้องขอขอบคุณต่อ กรมแผนที่ทหาร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ
และหน่วยงานในส่วนกลางต่าง ๆ ที่ได้ช่วยเหลือด้านวัสดุทางอากาศ แผนที่ ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ
และคณะทำงานต้องขอขอบพระคุณอย่างลึกซึ้งต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะท่านผู้ว่าราชการจังหวัด
นายนิพนธ์ บุญญะโกวิท ที่ได้ให้ความไว้วางใจต่อคณะทำงานของ วท. ได้มีโอกาสศึกษาและวางแผน
รายงานฉบับนี้

สารบัญเรื่อง

	หน้า
คำนำ	๐-๑
สารบัญเรื่อง	๐-๒
สารบัญตาราง	๐-๔
สารบัญรูป	๐-๕
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวางแผน	๑-๒
๑.๓ ขอบเขตของการวางแผน	๑-๒
๑.๔ วิธีการศึกษาและวางแผน	๑-๓
บทที่ ๒ สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลพนม	
๒.๑ ลักษณะทางกายภาพ	๒-๑
๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด	๒-๑
๒.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ	๒-๒
๒.๑.๓ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒-๖
๒.๒ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	๒-๖
๒.๒.๑ ประชากร	๒-๖
๒.๒.๒ สภาพเศรษฐกิจของสุขาภิบาลพนม	๒-๘
๒.๓ การบริหารการปกครองและการคลังท้องถิ่น	๒-๑๕
๒.๓.๑ การบริหารและการปกครอง	๒-๑๕
๒.๓.๒ การคลังสุขาภิบาลพนม	๒-๑๗

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

		หน้า
๒.๔	โครงสร้างพื้นฐานและบริการ	๒-๒๓
	๒.๔.๑ ระบบสาธารณสุขภาค	๒-๒๓
	๒.๔.๒ การบริการทางสังคม	๒-๒๓
๒.๕	บทบาทและแนวโน้มการพัฒนาสุขภาพอนามัย	๒-๒๖
บทที่ ๓	แนวทางการพัฒนาสุขภาพอนามัย	
๓.๑	สรุปสภาพทั่วไปสุขภาพอนามัย	๓-๒
	๓.๑.๑ สภาพชุมชน	๓-๒
	๓.๑.๒ ปัญหาของชุมชน	๓-๒
๓.๒	กรอบการพัฒนาสุขภาพอนามัย	๓-๓
๓.๓	แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินชุมชน	๓-๓
	๓.๓.๑ นโยบายการพัฒนา	๓-๓
	๓.๓.๒ หลักการของผัง	๓-๓
	๓.๓.๓ รูปแบบของผัง	๓-๓
๓.๔	การพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง	๓-๔
	๓.๔.๑ การพัฒนาระบบถนน	๓-๔
	๓.๔.๒ สถานีรถไฟโดยสาร	๓-๖
๓.๕	การจัดสาธารณสุขภาคอื่น ๆ	๓-๖
	๓.๕.๑ การประปา	๓-๖
	๓.๕.๒ การระบายน้ำ	๓-๖
	๓.๕.๓ การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล	๓-๖
๓.๖	การพัฒนาด้านอื่น ๆ	๓-๘
	๓.๖.๑ การบริหารสุขภาพอนามัย	๓-๘
	๓.๖.๒ การพัฒนาสวนสาธารณะ	๓-๘
	๓.๖.๓ การพัฒนาเศรษฐกิจ	๓-๘

สารบัญตาราง

หน้า

หน้า

บทที่ ๒	สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลพนม	
ตารางที่ ๒.๑	จำนวนประชากรและการประมาณการณ์ในอนาคต สุขาภิบาลพนม	๒-๑๐
"	๒.๒ จำนวนร้านค้าอุตสาหกรรมชุมชน ปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖ และ ๒๕๒๙	๒-๑๒
"	๒.๓ สถานะการคลังสุขาภิบาลพนม ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖	๒-๑๔
"	๒.๔ สถานะการคลังสุขาภิบาลพนมปี ๒๕๒๙	๒-๒๑

สารบัญรูป

		หน้า
บทที่ ๑	บทนำ	
รูปที่ ๑.๑	วิธีการและขั้นตอนของการศึกษาระบบชุมชน	๑-๔
บทที่ ๒	สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลพนม	
รูปที่ ๒.๑	แสดงที่ตั้งสุขาภิบาลพนม	๒-๓
" ๒.๒	อาณาเขตและที่ตั้งสถานที่สำคัญสุขาภิบาลพนม	๒-๔
" ๒.๓	ลักษณะภูมิประเทศและการใช้ที่ดินสุขาภิบาลพนม (รวมเขตขยาย)	๒-๕
" ๒.๔	การใช้ที่ดินบริเวณศูนย์กลางชุมชนพนม ปี ๒๕๒๗	๒-๗
" ๒.๕	การขยายตัวของพื้นที่ก่อสร้าง (Built-up area) ชุมชนศูนย์กลางพนม	๒-๘
" ๒.๖	สภาพชุมชนฝั่งเหนือทางหลวง ๔๐๑	๒-๑๓
" ๒.๗	สภาพตลาดและชุมชนฝั่งใต้ทางหลวง ๔๐๑ และถนน ไปสุขาภิบาลพนม เดิม	๒-๑๔
" ๒.๘	ตลาดนัด	๒-๑๕
" ๒.๙	หัตถกรรมโรงงานสานเข่งไม้ไผ่	๒-๑๕
" ๒.๑๐	แสดงการบริหารราชการสุขาภิบาล	๒-๑๖
" ๒.๑๑	แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค	๒-๒๔
" ๒.๑๒	การระบายน้ำโดยร่องน้ำ และตามผิวดิน	๒-๒๔
" ๒.๑๓	ระบบถนนสุขาภิบาลพนม	๒-๒๕
" ๒.๑๔	โครงข่ายการท่อเทียวกุ่มแหล่งท่อเทียวพนม	๒-๒๘
" ๒.๑๕	แผนพัฒนาชุมชนพนม/บ้านตาขุน	๒-๒๕
บทที่ ๓	แนวทางการพัฒนาสุขาภิบาลพนม	
รูปที่ ๓.๑	แนวทางการใช้ที่ดินในอนาคตศูนย์กลางพนม ปี ๒๕๔๔	๓-๕
" ๓.๒	ระบบถนนและการระบายน้ำในอนาคตชุมชนพนม ปี ๒๕๔๔	๓-๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เป็นผู้ดำเนินงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นั้น คณะดำเนินงานได้ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนในลักษณะแบบผสมผสาน ทุกสาขา เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

การพัฒนาระบบชุมชนเป็นการพัฒนาด้านหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะชุมชนเป็นจุดรวมของประชากร และกิจกรรมในอาณาบริเวณหนึ่ง ๆ นอกจากนี้ ชุมชนยังมีสภาพเป็นศูนย์กลางในกิจกรรมต่าง ๆ ของพื้นที่โดยรอบ โดยขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนเป็นสำคัญ เช่น เป็นศูนย์กลางทางสังคม, ทางเศรษฐกิจ, การปกครอง, ด้านศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น

การรวมตัวของประชากรหรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีวิวัฒนาการในลักษณะที่รวมตัวกันเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น (Urban Agglomeration) และมีระดับความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้นเป็นลำดับ กล่าวคือ จากการรวมตัวกันหลาย ๆ หลังคาเรือน กระจุกตัวเป็นชุมชนหมู่บ้าน จากชุมชนหมู่บ้าน รวมตัวกันมีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นตำบล โดยมีชุมชนที่หนาแน่นเป็นชุมชนศูนย์กลางตำบล ซึ่งอาจเป็นชุมชนชนบทกึ่งเมือง หรือชุมชนเมืองกึ่งชนบท ชุมชนนี้มักจะเป็นศูนย์กลางของอำเภอด้วย ชุมชนในระดับสูงขึ้นไป ได้แก่ ชุมชนเมือง นคร และมหานคร ตามลำดับ

การบริหารและการปกครองส่วนท้องถิ่นได้เริ่มนับชุมชนชนบทกึ่งเมือง หรือชุมชนเมือง กึ่งชนบทเป็นชุมชนขนาดเล็กสุดที่มีการปกครองส่วนท้องถิ่น ชื่อว่า สุขาภิบาล จากสุขาภิบาลจะขยายตัวเป็นเทศบาลตำบล ซึ่งเป็นชุมชนศูนย์กลางของอำเภอ หรือหลายอำเภอ เทศบาลเมืองเป็นชุมชนศูนย์กลางของจังหวัด หรืออนุภาคของจังหวัด จนถึงเทศบาลนคร เป็นชุมชนศูนย์กลางของภาคหรืออนุภาค ชุมชนศูนย์กลางระดับต่าง ๆ เหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้น และมีขนาดมากขึ้น ตามสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอกของชุมชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาระบบชุมชนนี้ คณะผู้ดำเนินงานจึงได้พิจารณาจัดทำแผนพัฒนาชุมชนในส่วนที่เป็นสุขาภิบาลและเทศบาล ทั้งนี้เพราะเป็นชุมชนที่มีระดับความเป็นศูนย์กลางสูงกว่าชุมชน

ระดับอื่น และยังเป็นชุมชนที่มีรูปแบบการบริหารและการปกครองชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาความเป็นเมืองมากที่สุด และเป็นชุมชนที่มีระบบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดีพอสมควร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวางแผน

เพื่อจัดทำกรอบและแนวทางในการพัฒนาสุขภาพให้ท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณาวางแผนการพัฒนาสุขภาพประจำปี โดยมีทิศทางที่เหมาะสม เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ตามทิศทางและบทบาทที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดโดยรวม

๑.๑ ขอบเขตของการวางแผน

เนื่องจาก ระยะเวลาการวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเพียง ๑๒ เดือน ซึ่งในส่วนของการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาชุมชนศูนย์กลางนี้ ต้องครอบคลุมชุมชนถึง ๑๔ แห่ง คือ เทศบาล ๓ แห่ง และสุขภาพ ๑๑ แห่ง ดังนั้น ในระยะเวลาอันจำกัดนี้ คณะดำเนินงานจึงไม่สามารถที่จะพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนอย่างละเอียดได้ ขอบเขตของการวางแผน จึงเป็นการจัดทำกรอบของการพัฒนา โดยพิจารณาด้านการขยายตัวของชุมชน และความเชื่อมโยงกับการพัฒนาของจังหวัดโดยรวม ขอบเขตของการวางแผนจึงประกอบด้วย

(๑) การพิจารณาระดับความเป็นศูนย์กลางของชุมชน และความเชื่อมโยงกับชุมชนอื่น ๆ ตลอดจนบทบาทของชุมชนในปัจจุบันและอนาคต

(๒) ศึกษาสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินและบริการพื้นฐานในปัจจุบัน และศึกษาแนวโน้มและทิศทางของการขยายตัวในอนาคต

(๓) เสนอกรอบและแนวทางในการพัฒนาด้าน

- การใช้ที่ดิน
- โครงสร้างพื้นฐานและบริการ
- เศรษฐกิจและสังคม
- องค์กรและการคลัง

๑.๕ วิธีการศึกษาและวางแผน

การศึกษาได้แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ กล่าวคือ

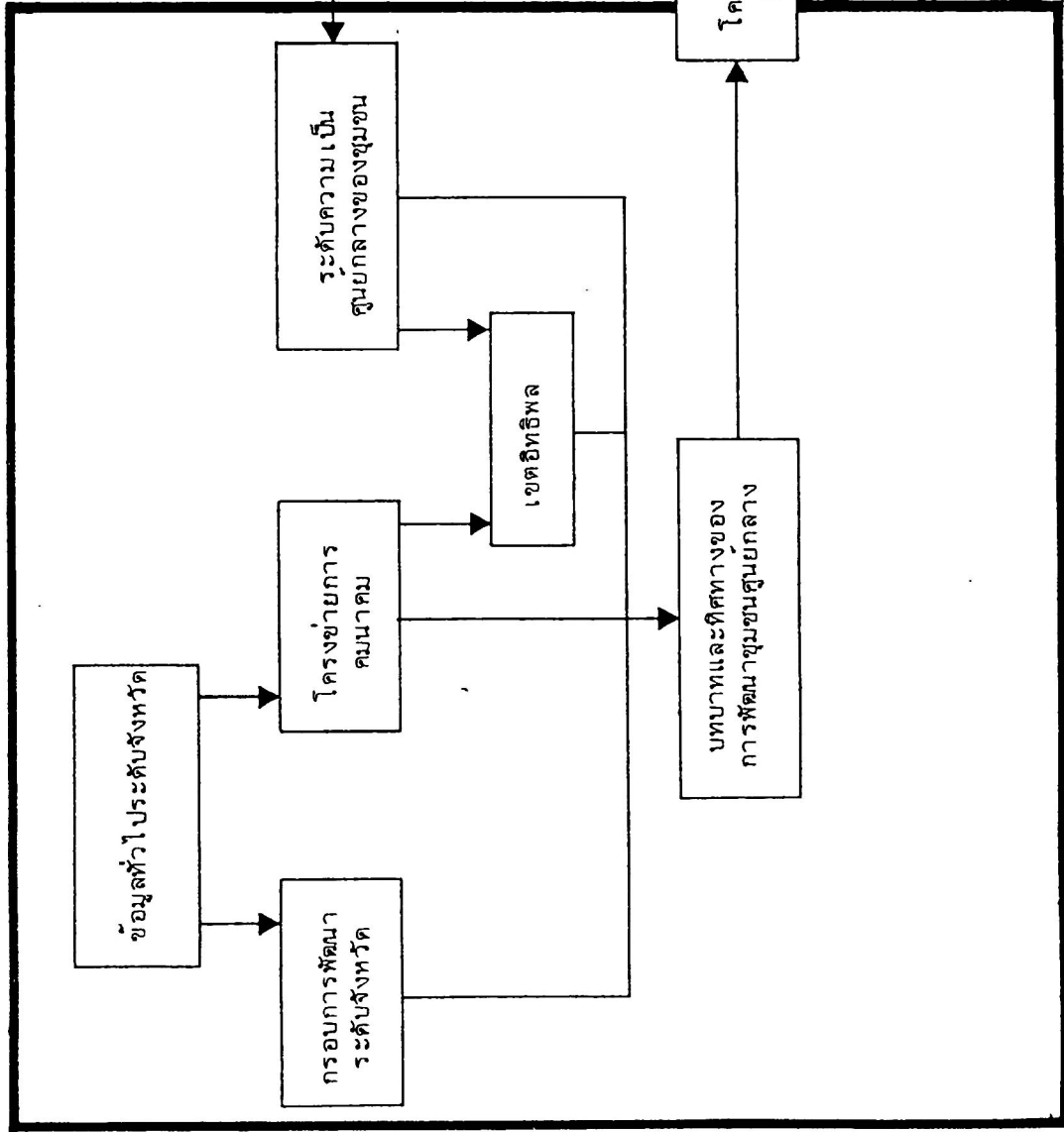
(๑) ในระดับจังหวัดให้พิจารณาระดับความเป็นศูนย์กลางของชุมชน บทบาท และเขตอิทธิพลของชุมชน ทั้งในปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในอนาคต โดยให้ประสานสอดคล้องกับการพัฒนาโดยรวมของจังหวัด

(๒) ระดับพื้นที่ได้ศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาของชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบและทิศทางการขยายตัวของชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปี แผนที่ และรูปถ่ายทางอากาศ แผนที่-ชุมชนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจภาคสนาม และการสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้อง

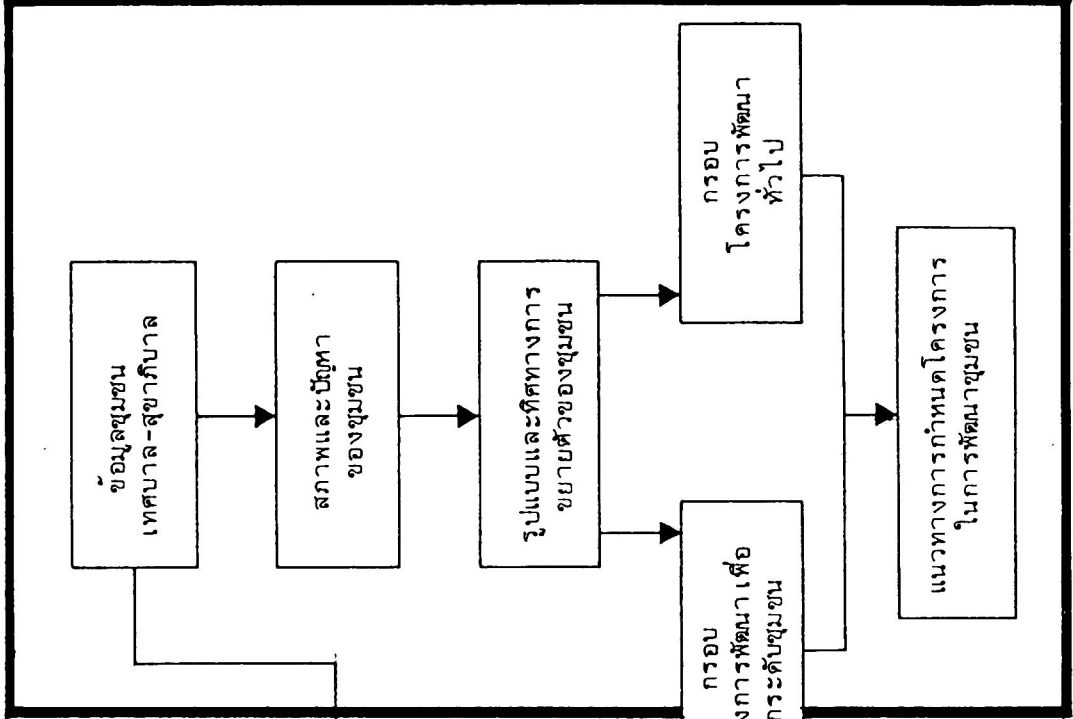
(๓) จากการศึกษาทั้ง ๒ ระดับ ได้วิเคราะห์และวางแผนเพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาสองประเภท คือ การพัฒนาเพื่อยกระดับชุมชนตามบทบาทที่กำหนดจากระดับจังหวัด และการพัฒนาเพื่อความผาสุกของประชาชนตามหน้าที่ของชุมชน

ขั้นตอน วิธีการศึกษา และวางแผน แสดงไว้ดังรูปที่ ๑.๑

ระดับจังหวัด

ระดับท้องถิ่น (พื้นที่)

รูปที่ ๑.๑ วิธีการและขั้นตอนของการศึกษาวเคราะห์ระบบชุมชน

บทที่ ๒

สภาพทั่วไปของสุขาภิบาลพนม

๒.๑ ลักษณะทางกายภาพ

๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด

สุขาภิบาลพนมตั้งอยู่บนถนนสาย ๔๐๑ (สุราษฎร์ธานี-ตะกั่วป่า) บริเวณกิโลเมตรที่ ๗๑ มีเนื้อที่ ๒๐.๒๔ ตร.กม. โดยเพิ่งได้รับการขยายเขตจากสุขาภิบาลพนมเดิม ซึ่งมีเนื้อที่เพียง ๒ ตร.กม. เท่านั้น แต่เดิมสุขาภิบาลพนมตั้งอยู่บริเวณคลองบางท่อนบรรจบกับคลองสกลห่างจากทางหลวงสาย ๔๐๑ ลงไปทางใต้ประมาณ ๔.๕ กม. ซึ่งในปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ ได้มีการย้ายที่ว่าการอำเภอมาอยู่ริมทางหลวง ๔๐๑ หลังจากนั้นสถานที่ราชการ ร้านค้า และกิจกรรมต่าง ๆ ได้ย้ายและก่อตั้งขึ้นในบริเวณรอบ ๆ ที่ว่าการอำเภอ จนก่อให้เกิดศูนย์กลางใหม่ขึ้นบริเวณนี้ ดังนั้น คณะกรรมการสุขาภิบาลพนมจึงได้ขอขยายเขตสุขาภิบาลออกมาครอบคลุมที่ว่าการอำเภอ จนกระทั่งในปี ๒๕๒๔ ได้มีกฤษฎีกาขยายเขตสุขาภิบาลพนมให้มีเนื้อที่ ๒๐.๒๔ ตร.กม. โดยมีอาณาเขต (ดังรูปที่ ๒.๑) ดังนี้

ด้านเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๑ ตอนตะกั่วป่า-สุราษฎร์ธานี ตรง กม. ๗๒.๖๐๐ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวเส้นตั้งฉากระยะ ๖๐๐ เมตร

- จากหลักเขตที่ ๑ เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่ในแนวตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๑ ตรง กม. ๖๗.๒๐๐ ระยะ ๖๐๐ เมตร

- จากหลักเขตที่ ๒ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๑ ตรง กม. ๖๗.๒๐๐ ถึงหลักเขตที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๑ ฟ้ากใต้ระยะ ๖๐๐ เมตร

ด้านตะวันออก จากหลักเขตที่ ๓ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ถึงหลักเขตที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสาย ๑ บ้านบางยวนฟ้ากเหนือ ตรงจุดที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางถนนสุราษฎร์ธานี ตามแนวตั้งฉากระยะ ๖๐๐ เมตร

- จากหลักเขตที่ ๔ เป็นเส้นขนานกับศูนย์กลางถนนสุรรัตนฎาภิรมย์ ทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่ที่กึ่งกลางคลองสก

ด้านใต้ จากหลักเขตที่ ๔ เป็นเส้นเรียบแนวกึ่งกลางคลองสก ไปทางทิศ ตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ ๖ ซึ่งตั้งอยู่ตรงจุดตัดของแนวกึ่งกลางคลองสก กับแนว กึ่งกลางคลองพนม

- จากหลักเขตที่ ๖ เป็นเส้นเรียบแนวกึ่งกลางคลองพนมไปทาง ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ ๗ ซึ่งตั้งอยู่ตรงจุดตัดของแนวกึ่งกลางคลองพนม กับแนว กึ่งกลางคลองบางกวาง

ด้านตะวันตก จากหลักเขตที่ ๗ เป็นเส้นตรงไปทางทิศเหนือถึงหลักเขตที่ ๘ ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวง ๔๐๑ ตรง กม. ๗๒.๖๐๐

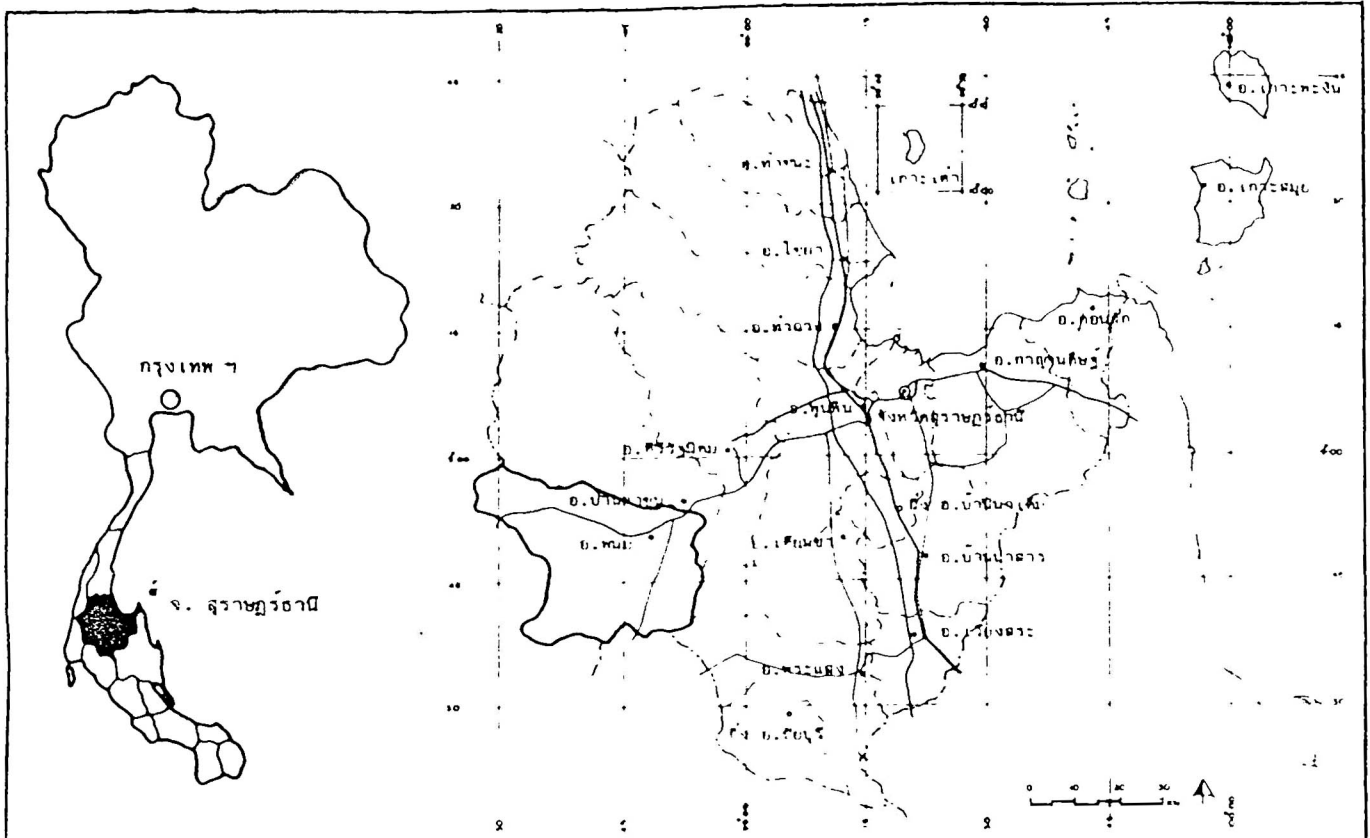
- จากหลักเขตที่ ๘ เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ บรรจบกับหลักเขตที่ ๗

รูปที่ ๒.๑ แสดงที่ตั้งสุขาภิบาลพนม

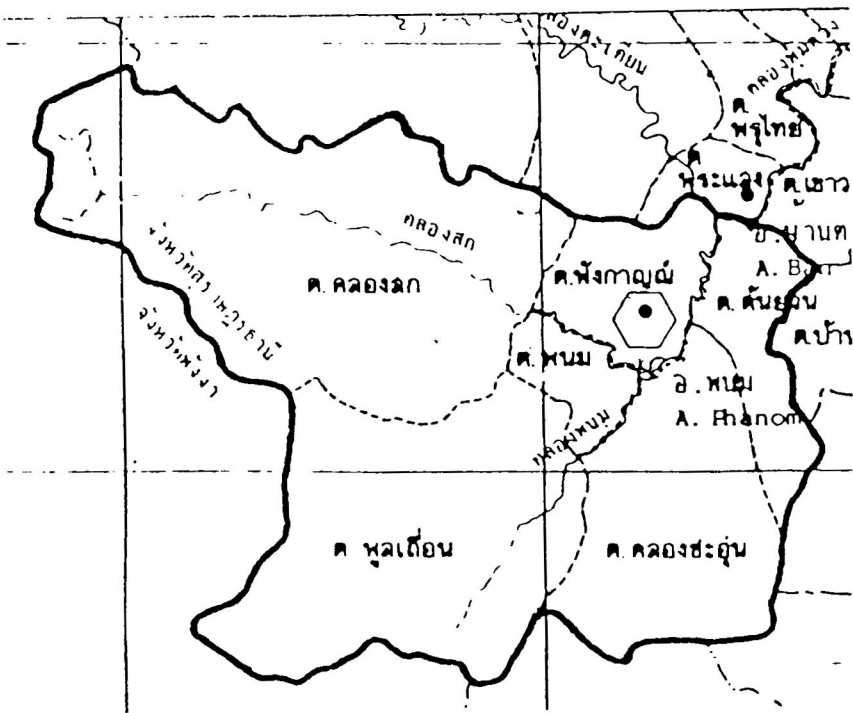
รูปที่ ๒.๒ แสดงเขตสุขาภิบาลพนม และที่ตั้งสถานที่สำคัญ

๒.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

จากรูปที่ ๒.๓ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของพื้นที่สุขาภิบาลพนม จะเห็นได้ว่า สุขาภิบาลพนมอยู่ในบริเวณพื้นที่ลาดเชิงเขาของเขาน้ำแดงทางด้านตะวันตก โดยมี ทิศทางความลาดเอียงลงไปจรดกับคลองสก ซึ่งไหลขนานไปกับแนวเขตทางด้านตะวันออกของสุขาภิบาล ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่เนินสูงต่ำ โดยมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๖๐ ม. ที่บริเวณศูนย์กลางของชุมชนใหม่ริมทางหลวง ๔๐๑ และระดับความสูงประมาณ ๔๐ ม. ที่บริเวณพื้นที่ ของชุมชนสุขาภิบาลเก่าริมคลองสก ในลักษณะเช่นนี้การระบายน้ำออกจากชุมชนที่เกิดขึ้นริมทางหลวง ย่อมมีประสิทธิภาพมากกว่าชุมชนเก่าที่อยู่ริมคลอง อีกทั้งยังหมดปัญหาจากภัยน้ำท่วมอย่างแน่นอน แต่การตั้งชุมชนใหม่ห่างออกไปจากคลองสกนั้นจะเป็นข้อเสียในด้านการผลิตน้ำประปาสำหรับชุมชน เพราะมีระยะทางห่างจากแหล่งน้ำดิบถึง ๓ กม.

อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

รูปที่ ๒.๑ ที่ตั้งสุขาภิบาลพนม

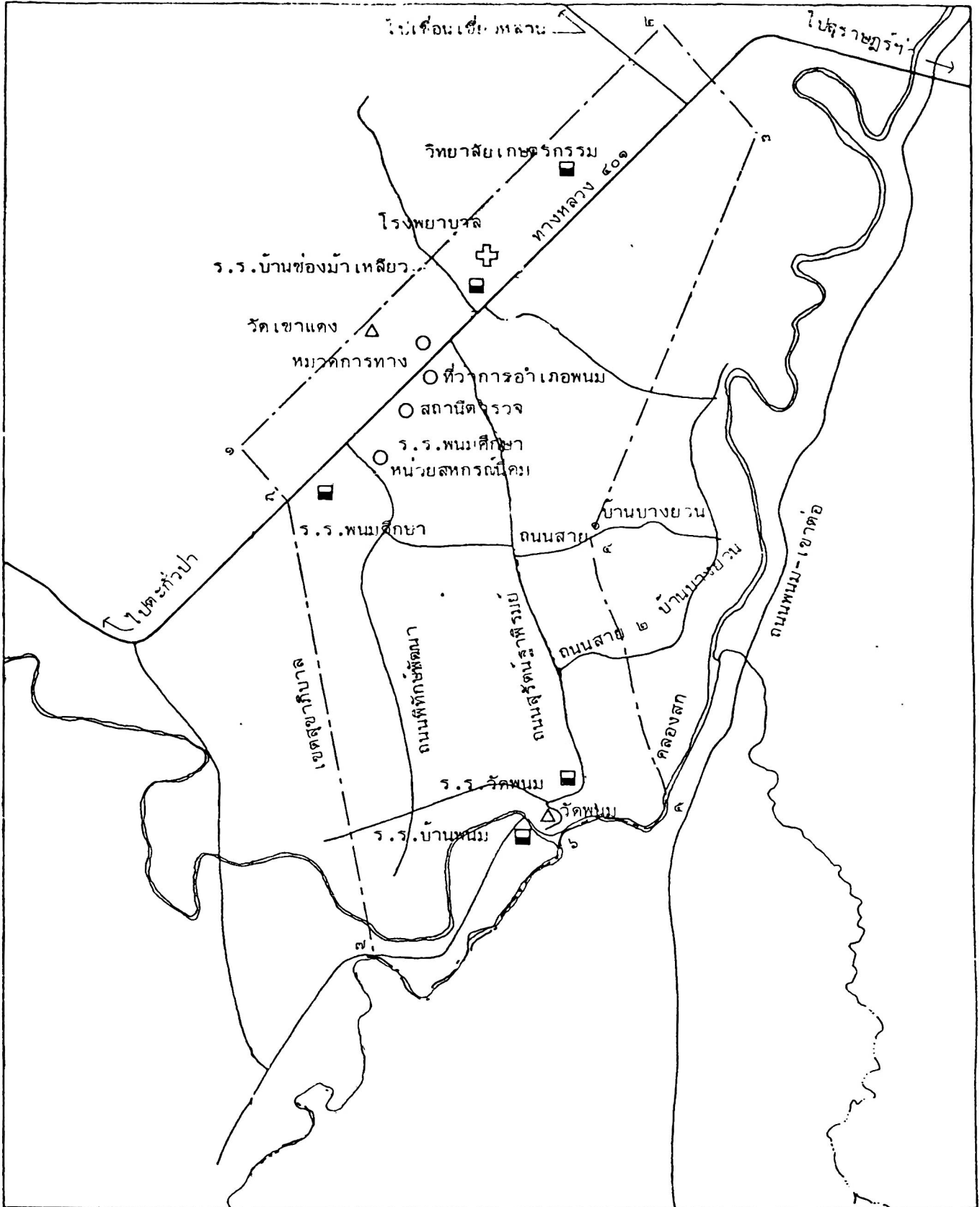
- เขตอำเภอ
- - - - - เขตตำบล
- ที่ตั้งอำเภอ
- ⬡ ที่ตั้งสุขาภิบาล

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สภาวิจัยและพัฒนาเขตพัฒนาการ

แผนงานวิจัยวิทยาเขตตะวันตกตอนใต้แห่งประเทศไทย

รูปที่ ๒.๒ อาณาเขตและที่ตั้งสถานที่สำคัญ ๆ สุขาภิบาลพนม

0 500 1000 2000
ม

สัญลักษณ์

○ สถานที่ราชการ

■ สถาบันการศึกษา

△ ศาลนสถาน

⊕ โรงพยาบาล, อนามัย

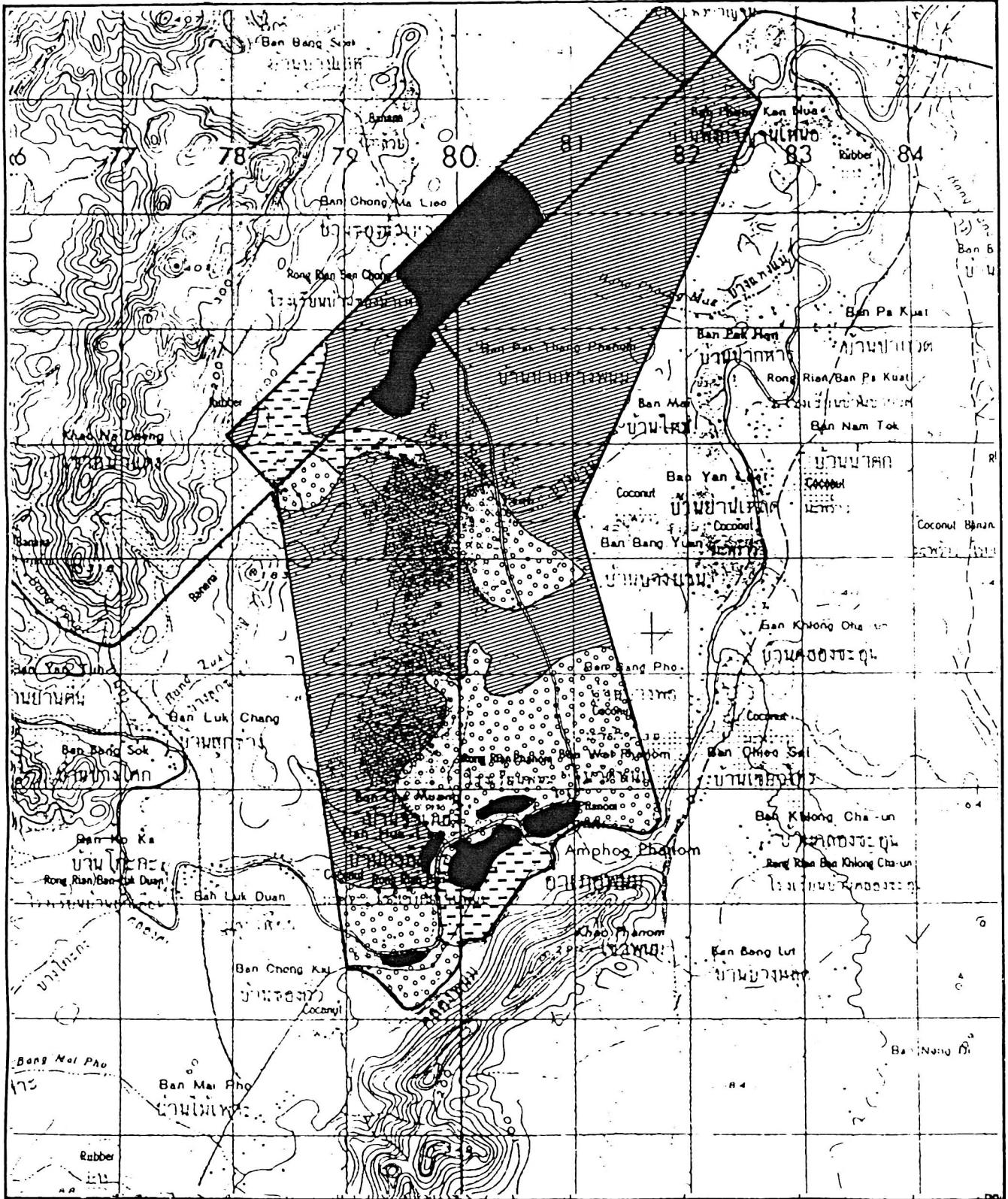
--- เขตสุขาภิบาลพนม

การจัดทำแผนเพิ่มเติม

เขารักษาพันธุ์สัตว์ป่า สุราษฎร์ธานี

๒๕๖๓

๒๕๖๓

รูปที่ ๒.๓ ลักษณะภูมิประเทศและการใช้ที่ดินสวชาภิบาลพนม

0 500 1000 2000
ม

- ชุมชน
- ป่าแคะ
- สวน หรือไร่
- ป่าหรือพืชผล

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สำนักงานพัฒนาชนบทแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

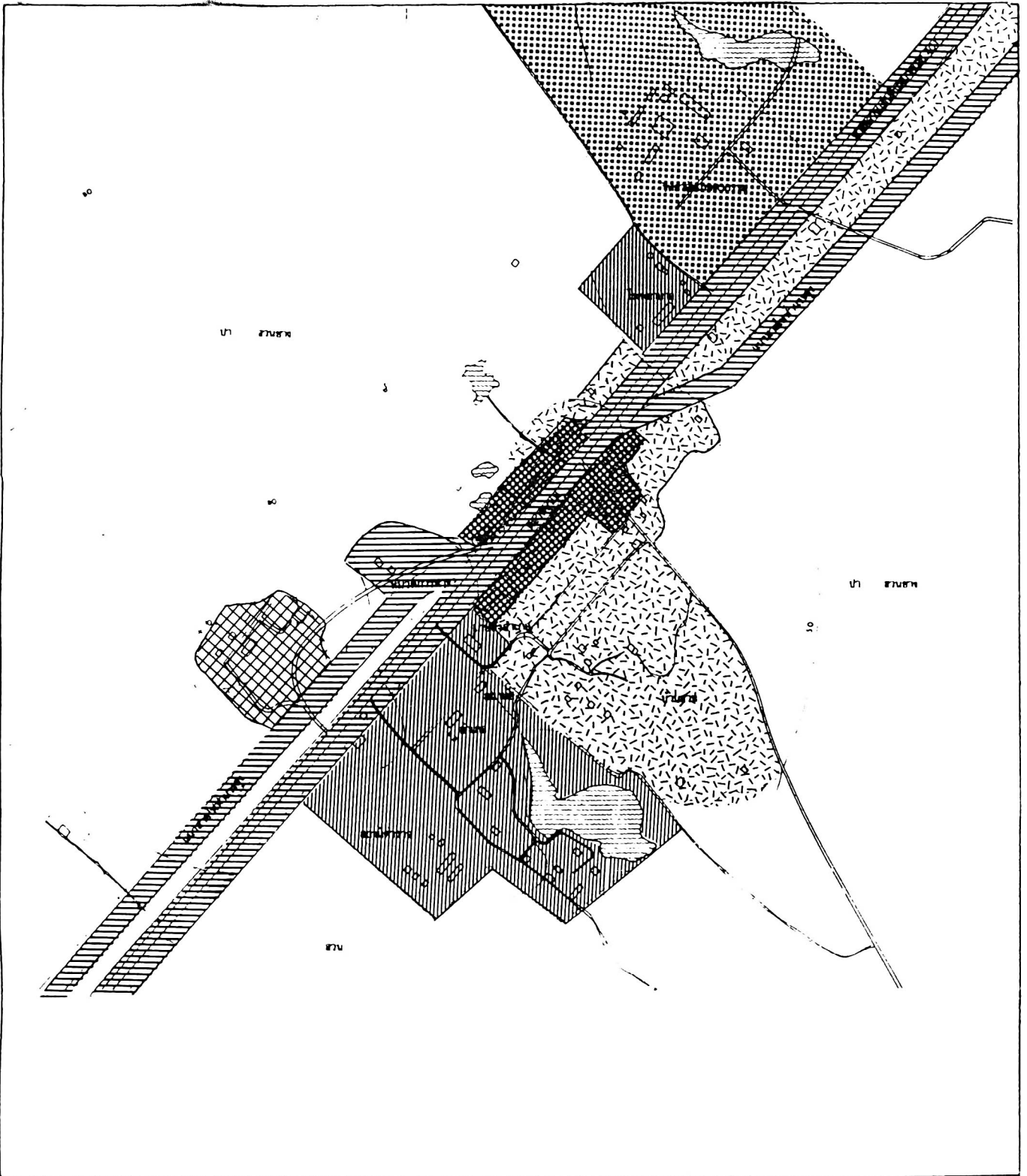
๓.๑.๓ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยทั่วไปในเขตสุขาภิบาล ปรากฏว่า พื้นที่ภายในเขตสุขาภิบาล เกวียนไม้ไค้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมอื่นใด นอกจากที่อยู่อาศัยและตลาดร้านค้า พื้นที่ที่เหลืออยู่บ้างนั้นถูกปล่อยให้เป็นที่ว่างเปล่าปกคลุมด้วยป่าละเมาะ ดังแผนที่รูปที่ ๒.๓ ส่วนพื้นที่เขตสุขาภิบาลที่ย้ายใหม่ รวม ๒๐.๒๔ ตร.กม. นั้น ในอดีตยังคงมีสภาพเป็นป่ากระจายอยู่บ้าง โดยมีพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพหรือป่าละเมาะ ประมาณ ๑๑ ตร.กม. และพื้นที่เพาะปลูกอีกประมาณ ๔ ตร.กม. พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่ได้แก่ มะพร้าว และกล้วย จากการสำรวจของ วท. ปี ๒๕๒๗ พบว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตสุขาภิบาลนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก กล่าวคือ พื้นที่ป่าละเมาะและพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพในบริเวณริมทางหลวงนั้น ถูกเปลี่ยนสภาพเป็นชุมชนแห่งใหม่ พื้นที่ป่าไม้โดยทั่วไปถูกทำลายลง พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกใช้ประโยชน์ในการทำสวนยางและสวนมะพร้าว ซึ่งโดยมากจะปลูกอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบ้านพักอาศัยได้ลดจำนวนลงอย่างเห็นได้ชัด สำหรับบริเวณโดยรอบที่ว่าการอำเภอนั้น ลักษณะการใช้ที่ดิน ดังแสดงในรูปที่ ๒.๔ ซึ่งพื้นที่กิจกรรมต่าง ๆ เรียงรายกันอยู่ริมทางหลวง ๔๐๑ โดยส่วนราชการตั้งอยู่ตอนใต้ย่านการค้าอยู่บริเวณกลางพื้นที่ และวิทยาลัยเกษตรกรรมกับโรงพยาบาลอยู่ทางตอนเหนือ พื้นที่โดยรอบเป็นสวนและป่าไม้ ซึ่งชุมชนนี้ได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ในระยะ ๑๐ ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารที่ปลูกสร้างให้เช่าโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด (๓๔-๖๐ ห้อง) ดังแสดงในรูปที่ ๒.๔

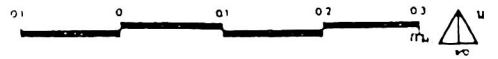
๒.๒ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๓.๒.๑ ประชากร

(๑) จำนวนประชากร สุขาภิบาลพนมมีประชากร ๒,๔๕๐ คน และ ๔๓๑ครัวเรือน ปี ๒๕๒๔ (เพิ่มขึ้นจากเมื่อปี ๒๕๒๖ ในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งมีประมาณ ๒,๓๕๗ คน) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๔ ของประชากรทั้งอำเภอ และเป็นสุขาภิบาลที่มีประชากรน้อยเป็นอันดับ ๔ รองจากสุขาภิบาลบ้านนา เคียนซา และเขาวง (ในจำนวนสุขาภิบาลทั้งหมด ๑๕ แห่ง ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี) และจัดเป็นสุขาภิบาลในเขตชนบทด้วย ทั้งนี้เนื่องจากมีประชากรไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน ในด้านการกระจายตัวของที่อยู่อาศัยมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไป แต่บริเวณตลาดพนมบนทางหลวงสาย ๔๐๑ ซึ่งเป็นศูนย์กลางใหม่มีความหนาแน่นของประชากรในเขตสุขาภิบาลเฉลี่ยประมาณ ๑๔๐.๔๖ คนต่อ ตร.กม. และมีประชากรเฉลี่ยครัวเรือนละ ๔ คน

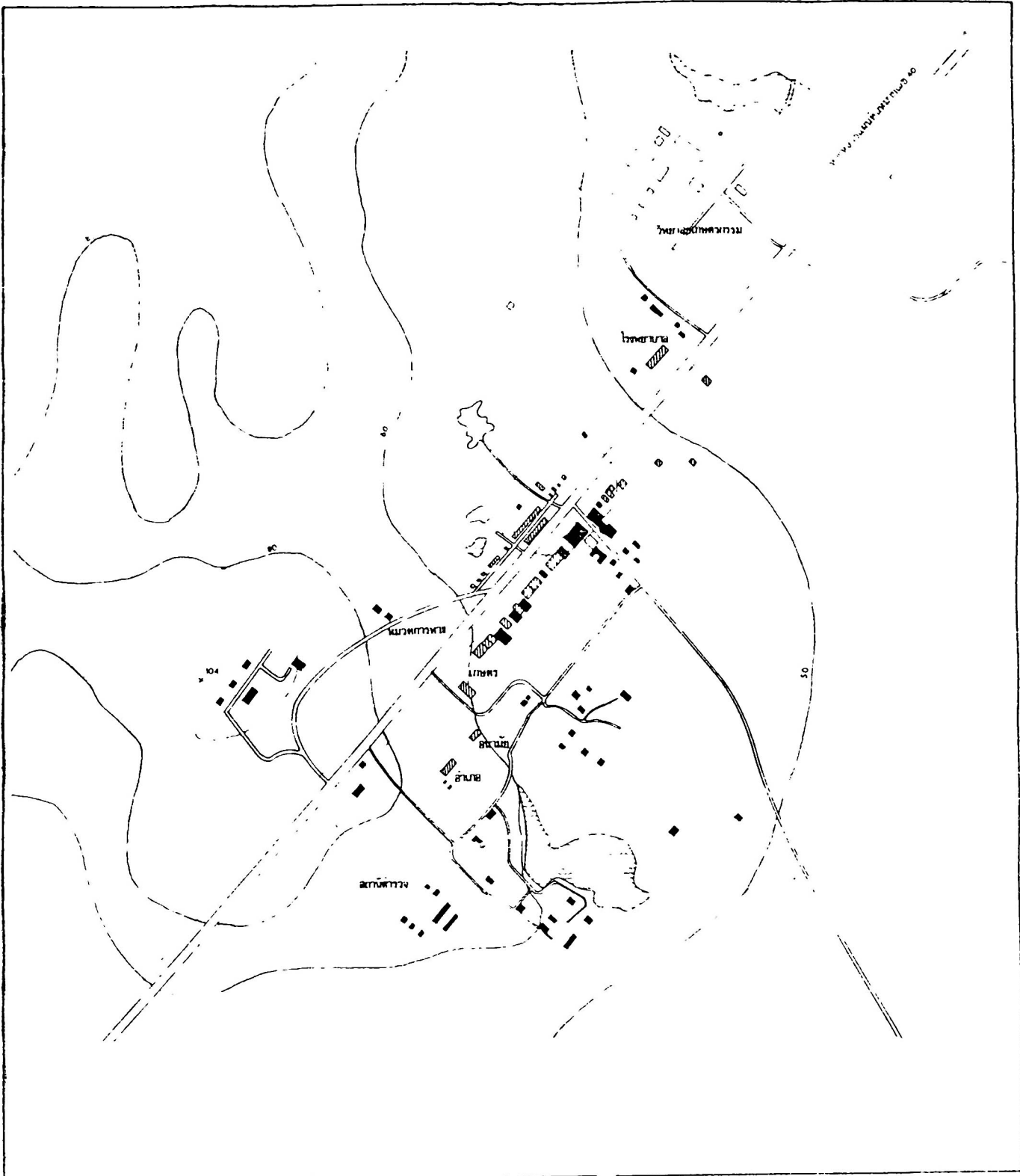
รูปที่ ๒.๔ การใช้ที่ดินบริเวณศูนย์กลางชุมชนพนม ปี ๒๕๒๗

บ้าน-สวน	สถานศึกษา
ไร่-สวน พืชเกษตรกรรม	สาธารณูปโภค
สถานที่ราชการ	ป่า-สวนยาง
ไร่	

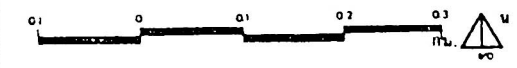
การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กรมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ ๒.๔ การขยายตัวของพื้นที่ก่อสร้าง (Built-up area) ชุมชนศูนย์กลางพนม

เครื่องหมาย --- เขตอำเภอบาง --- เขตหมู่บ้าน --- เขตบ้าน --- ถนน --- ทางรถไฟ	Built-up areas ■ ๑.๕๐๐ - ๕๐๐๐ ▨ ๑.๕๐๐ - ๕๐๐๐

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

ภาคใต้ตอนบน พื้นที่พัฒนาระดับจังหวัด
แผนผังวางผังกรก เศรษฐกิจและสังคมในถิ่นทุรกันดาร

(๒) การเปลี่ยนแปลงประชากร โดยที่สุขาภิบาลพนมพิงได้รับการขยายเขต ดังนั้น ทางสถิติตัวเลขการเปลี่ยนแปลงประชากรจึงสูงมากในปี ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจำนวนประชากรในอนาคตจากข้อมูล ๔ ปีย้อนหลัง คาดว่าสุขาภิบาลพนมจะมีประชากร ๓,๔๑๒ คน ในปี ๒๕๓๔ และ ๔,๔๔๖ คน ในปี ๒๕๓๘ ซึ่งจะเป็นจำนวนประชากรที่ยังค่อนข้างน้อยสำหรับชุมชนเมือง (ตารางที่ ๒.๑) แต่หากใช้อัตราเพิ่มของอำเภอเป็นแนวทางการคาดประมาณการ

โดยพิจารณาว่า อัตราเพิ่มประชากรของอำเภอพนมโดยเฉลี่ยในระยะ ๔ ปี (๒๕๒๒ - ๒๕๒๔) สูงถึงร้อยละ ๔.๔๑ แต่เมื่อพิจารณาในช่วงระยะ ๕ ปี พบว่าอัตราเพิ่มประชากรโดยเฉลี่ยในช่วง ๕ ปีหลัง (๒๕๒๔ - ๒๕๒๘) มีอัตราเพิ่มประชากรโดยเฉลี่ยร้อยละ ๔.๗๗ ซึ่งไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นในการคาดประมาณประชากรถ้าได้นำเอาอัตราเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ ๔.๗๗ มาคำนวณหาจำนวนประชากรในอนาคต ผลการคาดประมาณประชากรได้แสดงไว้ใน (ตารางที่ ๒.๑) ซึ่งคาดว่าในปี ๒๕๓๔ และ ๒๕๓๘ สุขาภิบาลพนมอาจจะมีประชากร ๓,๖๐๐ คน และ ๔,๔๔๔ คน ตามลำดับ ซึ่งการคาดประมาณโดยวิธีนี้จะมีประชากรต่ำกว่าการคาดประมาณโดยวิธีแรกอยู่มาก อย่างไรก็ตาม ยังชี้ได้ว่าสุขาภิบาลพนม จะยังคงเป็นชุมชนขนาดเล็ก

๒.๒.๒ สภาพเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสุขาภิบาลพนมประกอบด้วย การผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนั้นยังมีการทำการค้า การบริการ และการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งแตกต่างจากสภาพพื้นที่รอบนอกโดยทั่วไปของอำเภอพนม คือเป็นชุมชนการเกษตรที่มีการผลิตทางการเกษตรเป็นหลักเพียงอย่างเดียว ดังแสดงรายละเอียดของการผลิตในแต่ละสาขาได้ดังนี้

(๑) การเกษตร พื้นที่ภายในเขตสุขาภิบาลส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย การทำกสิกรรมเป็นหลัก มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ยางพารา สวนผลไม้จำพวกเงาะ ทุเรียน สะตอ ส้ม มะพร้าว และการปลูกพืชผัก แต่เนื่องจากสภาพเดิมของพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพเดิมเพิ่งเริ่มบุกเบิกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ดังนั้นสวนยาง และสวนผลไม้ส่วนใหญ่จึงมีสภาพเป็นสวนใหม่ที่ให้ผลผลิตยังไม่เต็มที่ อย่างไรก็ตาม การผลิตสาขากสิกรรมก็เป็นสาขาการผลิตที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน

ตารางที่ ๒.๑ จำนวนประชากรและการประมาณการจำนวนประชากร
ในอนาคต สุขาภิบาลพนม

ปี	จำนวนประชากร		สัดส่วนประชากร สุขาภิบาล/อำเภอ
	อำเภอพนม	สุขาภิบาลพนม	
๒๕๒๒	๑๒,๗๙๖	๒๘๓	๒.๒๑
๒๕๒๓	๑๒,๘๕๒	๒๑๘	๑.๖๘
๒๕๒๔	๑๓,๔๔๐	๒๗๑	๒.๐๒
๒๕๒๕	๑๔,๔๓๖	๒๘๓	๒.๐๓
๒๕๒๖	๑๕,๑๔๑	๒๘๑	๑.๘๕
๒๕๒๗	๑๕,๖๔๙	๒๔๘	๑.๕๘
๒๕๒๘	๑๖,๓๐๖	๒,๕๖๕	๑๕.๑๑
๒๕๒๙	๑๗,๑๙๒	๒,๘๕๒	๑๖.๕๙
๒๕๓๐	๑๗,๕๗๘	๒,๕๒๕ (๒,๘๘๘)	๑๓.๗๑
๒๕๓๑	๑๘,๓๓๒	๒,๗๗๑ (๓,๑๓๐)	๑๕.๑๑
๒๕๓๒	๑๘,๘๘๕	๓,๑๑๘ (๓,๒๘๐)	๑๖.๕๒
๒๕๓๓	๑๙,๖๓๘	๓,๕๖๕ (๓,๕๓๖)	๑๗.๖๕
๒๕๓๔	๒๐,๒๘๑	๓,๘๑๒ (๓,๖๐๐)	๑๘.๗๙
๒๕๓๕	๒๐,๘๕๕	๔,๑๕๘ (๓,๗๗๒)	๑๙.๘๕
๒๕๓๖	๒๑,๕๙๘	๔,๕๐๕ (๓,๘๕๒)	๒๐.๘๕
๒๕๓๗	๒๒,๒๕๑	๔,๘๕๒ (๔,๑๕๐)	๒๑.๘๐
๒๕๓๘	๒๒,๙๐๔	๕,๑๙๙ (๔,๓๓๘)	๒๒.๗๐
๒๕๓๙	๒๓,๕๕๘	๕,๕๔๖ (๔,๕๕๕)	๒๓.๕๕

หมายเหตุ : การพยากรณ์ใช้ข้อมูลอดีต จากปี ๒๕๒๒-๒๕๒๙ และพยากรณ์โดยวิธี Linear Regression พยากรณ์ไปจนถึงปี ๒๕๓๙
ใน () เป็นการคาดประมาณ โดยใช้อัตราเพิ่มคงที่ร้อยละ ๔.๗๗ ต่อปี (เท่ากับอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของอำเภอ ในช่วงปี ๒๕๒๔-๒๕๒๙)

ที่มา : ข้อมูลประชากรปี ๒๕๒๒-๒๕๒๙ จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์ แต่เป็นการเลี้ยงแบบฟาร์มขนาดเล็ก สัตว์ที่นิยมเลี้ยงกันได้แก่ โค กระบือ สุกร และไก่ ซึ่งเลี้ยงไว้เพื่อใช้งาน และบริโภคภายในครอบครัวเท่านั้น ส่วนการทำประมงน้ำจืดนิยมทำกันตามแหล่งน้ำธรรมชาติ แถบบริเวณคลองสก สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการบริโภคมากกว่าเพื่อการค้า ซึ่งการเลี้ยงสัตว์ และการทำประมงน้ำจืดนั้นในปัจจุบันยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

(๒) การค้าและการบริการ ในปี ๒๕๒๔ สุขาภิบาลพนม (รวมเขตขยาย) มีร้านค้าและสถานบริการประเภทต่าง ๆ รวมกันทั้งสิ้น ๔๔ แห่ง (ดังตารางที่ ๒.๒) ส่วนใหญ่ในร้านค้าย่อยจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค สถานบริการเสริมสวย และโรงแรมที่พัก นอกจากนี้ยังมีตลาดนัดของสุขาภิบาลอีก ๑ แห่ง ซึ่งในช่วงที่จัดตลาดนัดแต่ละครั้งนั้นจะมีพ่อค้าและเกษตรกรนำสินค้าและผลิตผลของการเกษตรมาจำหน่าย มีจำนวนผู้ค้าประมาณ ๔๐ ราย แต่เนื่องจากชุมชนพนมในปัจจุบันเป็นชุมชนที่ดั่งขึ้นใหม่ กิจการร้านค้าและสถานบริการต่าง ๆ จึงเริ่มดั่งขึ้นในปี ๒๕๒๔ นี้เอง และเมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมของธุรกิจการค้าที่กำลั้งดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนั้นยังมีบทบาทเป็นเพียงการค้าในระดับท้องถิ่นเท่านั้น (รูปที่ ๒.๑, ๒.๓ และ ๒.๕)

(๓) อุตสาหกรรม เนื่องจากในเขตสุขาภิบาลพนมยังขาดสิ่งบริการพื้นฐานต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยจำเป็นในการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ทั้งยังตั้งอยู่ห่างไกลจากตลาดผู้บริโภค และแรงงาน จากสภาพดังกล่าวจึงเป็นข้อจำกัดอันหนึ่งในการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งในปัจจุบันมีโรงงานซ่อมเครื่องยนต์เพียง ๒ แห่งเท่านั้น โอกาสของการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตสุขาภิบาลพนมนั้นจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการพัฒนาสิ่งบริการพื้นฐานต่าง ๆ เป็นหลักประเภทอุตสาหกรรมที่ควรได้รับการส่งเสริมในระยะเริ่มแรก ควรเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและหัตถกรรมในครอบครัว เพราะพึ่งพาปัจจัยพื้นฐานในการผลิตที่ต่ำกว่า และสามารถใช้วัตถุดิบตลอดจนแรงงานที่มีในท้องถิ่น แต่ให้มูลค่าเพิ่มในการผลิตได้สูง (รูปที่ ๒.๔)

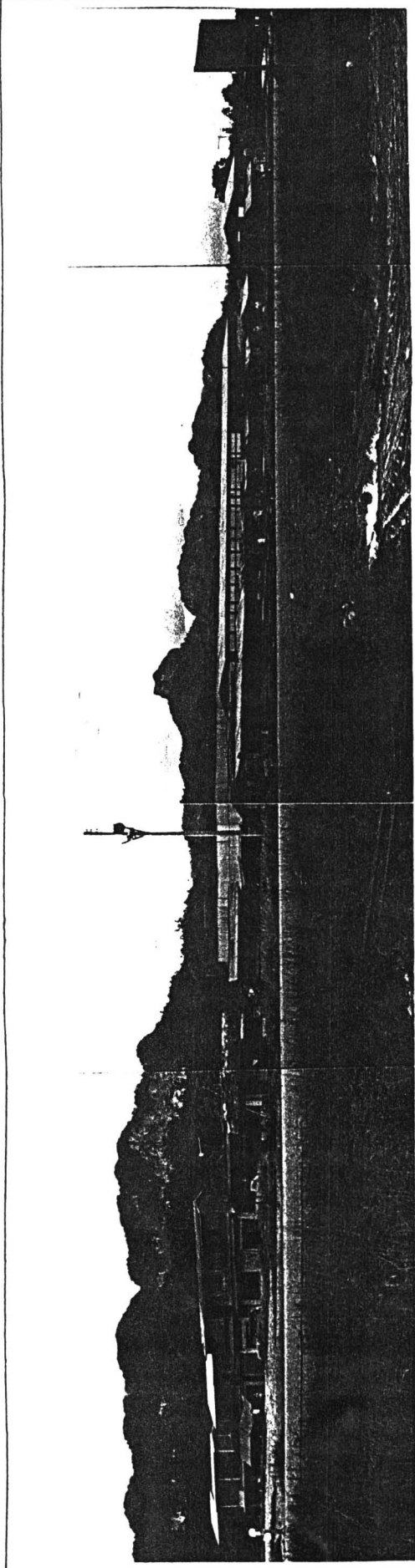
ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน การผลิตสาขาเกษตรกรรมจะมีบทบาทที่สำคัญต่อฐานะทางเศรษฐกิจของสุขาภิบาลพนมมากกว่าสาขาอื่นก็ตาม แต่แนวโน้มในอนาคตนับวันจะมีบทบาทที่ลดลงเรื่อย ๆ อันมีผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาชุมชนเกษตรมาเป็นชุมชนเมือง ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากพื้นที่ที่เคยทำการเกษตรจะถูกเปลี่ยนไปเพื่อใช้ในกิจกรรมทางการค้า การบริการ และอุตสาหกรรม เพราะ เป็นอาชีพที่มีรายได้ดีกว่าอาชีพทำการเกษตร

ตารางที่ ๒.๒ จำนวนร้านค้าอุตสาหกรรมชุมชน ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖, ๒๕๔๔

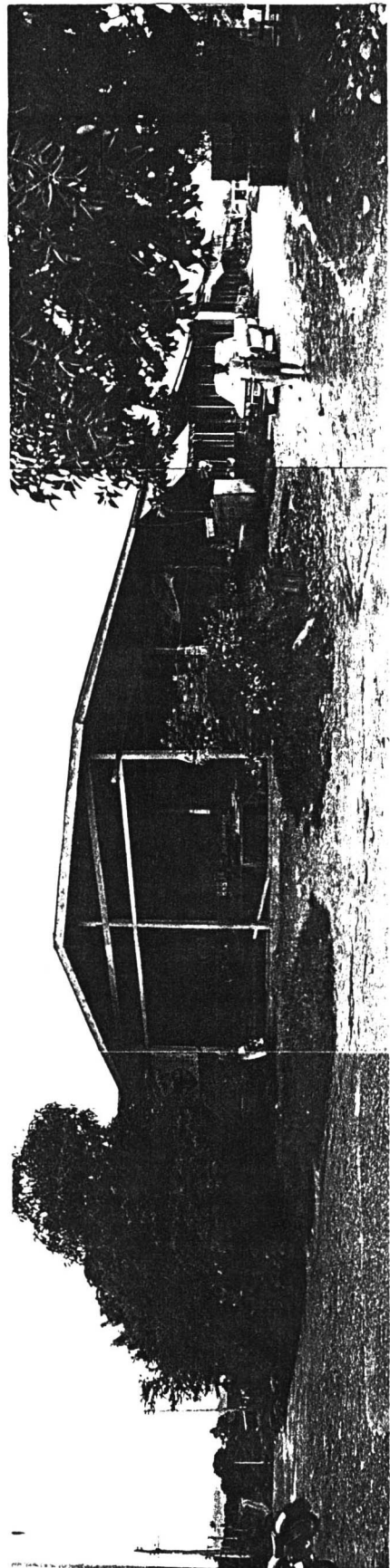
ปี	๒๕๒๒*	๒๕๒๓*	๒๕๒๔*	๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๔๔
<u>การพาณิชย์กรรม</u>						
ร้านค้าเครื่องใช้ต่าง ๆ	๒	๒	๒	๓๔	๔๒	๑๗
ร้านค้าเครื่องดื่ม - อาหาร	-	-	-	๔	๑๑	๗
ร้านเสื้อผ้า	-	-	-	๑๐	๑๓	๓
ร้านบริการเสริมสวย	-	-	-	๒	๓	๖
ร้านอุปกรณ์เครื่องเหล็กเครื่องยนต์	-	-	-	-	๒	๑
ร้านอุปกรณ์วิทยุไฟฟ้า	-	-	-	๒	๑	๑
ร้านขายสินค้าเฉพาะอย่างอื่น ๆ	-	-	-	๑	๒	๔
โรงมหรสพ	-	-	-	-	๑	-
รวม	๒	๒	๒	๔๔	๗๔	๔๔
<u>ตลาดสด (ตลาดนัด)</u>						
จำนวนตลาด	-	-	๑	๑	๑	na
จำนวนผู้ค้า	-	-	๔๗	๗๔	๔๔	na
<u>โรงงานอุตสาหกรรม</u>						
โรงสี	๒	๒	๒	-	๒	-
โรงซ่อม-สร้างเครื่องยนต์	-	-	-	-	๒	๒
รวม	๒	๒	๒	-	๔	-

- หมายเหตุ : * (๑) ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๔ ข้อมูลสาขาภิบาลพนมเดิม
 (๒) ปี ๒๕๒๕-๒๕๒๖ ข้อมูลรวมเขตขยายจนถึงทางหลวง ๔๐๑
 (๓) ปี ๒๕๒๔ ข้อมูลสาขาภิบาลใหม่

ที่มา : รายงานประจำปีสาขาภิบาลพนม

รูปที่ ๒.๖ สภาพชุมชนฝั่งเหนือทางหลวง ๕๐๑

รูปที่ ๒.๗ สภาพตลาดและชุมชนฝั่งใต้ทางหลวง ๕๐๑
และถนนไปสู่วิทยาลัยพนมเค็ม

รูปที่ ๒.๘ ตลาดน้ำ

รูปที่ ๒.๙ หัตถกรรมโรงงานสานแข่งไม้ไผ่

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สู่ราษฎร์ธานี

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์ ๒๕๒๓

จากการสำรวจของ วท. ประมาณว่า ประชากรชุมชนพนมมีรายได้เฉลี่ย ๕,๘๖๑ บาท/คน/ปี ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรเมืองของจังหวัด (๑,๕๗๖.๔๕ บาท/คน/ปี)

๒.๑ การบริหาร การปกครอง และการคลังท้องถิ่น

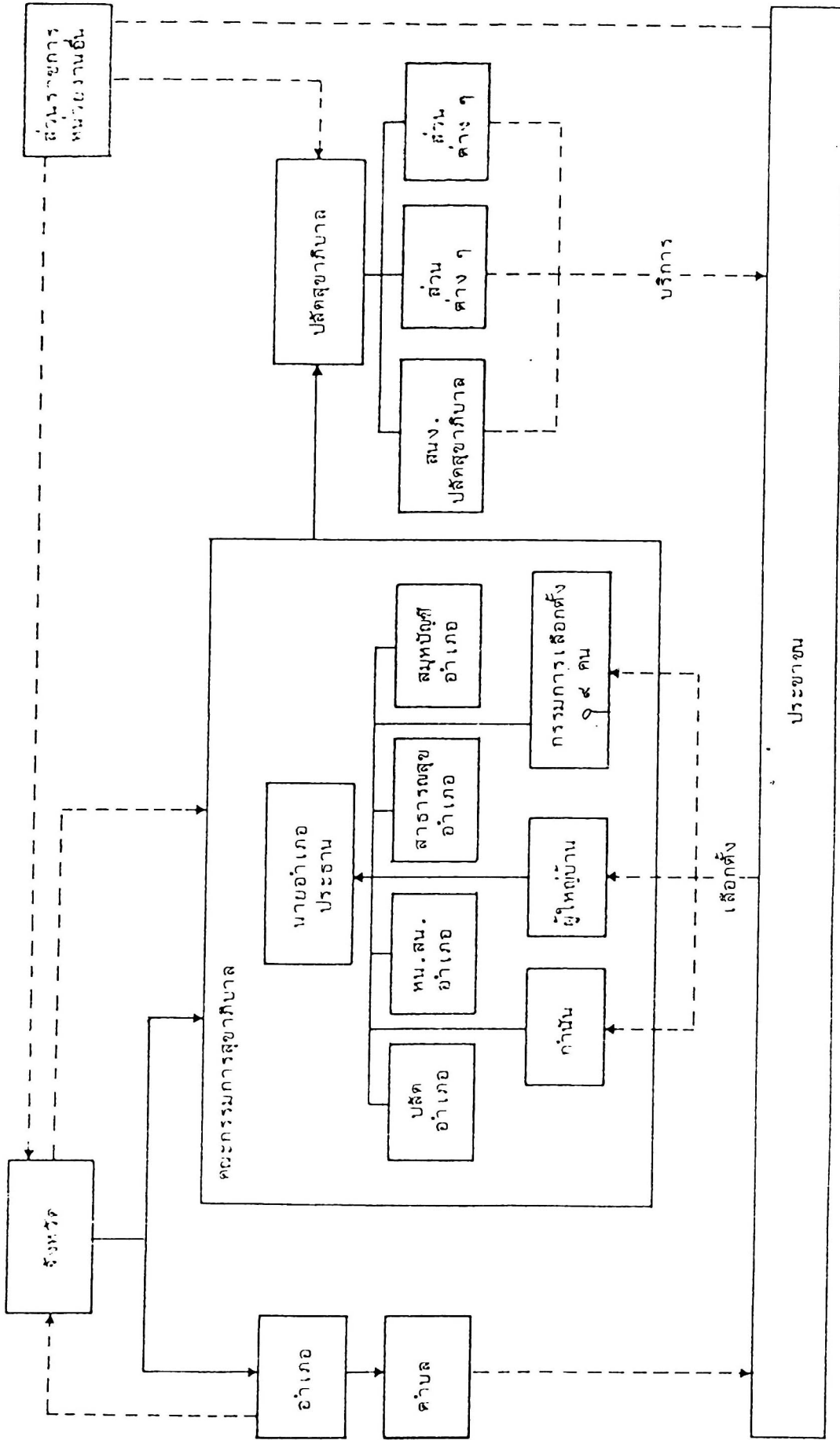
๒.๑.๑ การบริหารและการปกครอง

สุขาภิบาลเป็นหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง (ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๕) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชากรปกครองตนเอง สำหรับชุมชนที่ยังมีขนาดเล็ก และมีรายได้ไม่สูงพอที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาล

สุขาภิบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ที่สามารถกระทำได้หลายประการ ซึ่งเกี่ยวกับการบำรุงท้องถิ่นเป็นหลัก คือด้านการบำรุงการสาธารณสุขและสุขาภิบาล โครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านพาณิชยกรรม การศึกษา, ศาสนาและวัฒนธรรม และการทำมาหากินของราษฎร โดยสุขาภิบาลมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ หรือได้รับส่วนแบ่งรายได้จากรัฐบาลตามที่กฎหมายกำหนด

แต่ที่จริงแล้วสุขาภิบาลยังไม่ใช่การปกครองส่วนท้องถิ่นเต็มรูปแบบ แต่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการปกครองส่วนภูมิภาค เพราะมีผู้บริหารทั้งที่เป็นข้าราชการประจำ (ได้แก่ นายอำเภอ เป็นประธาน, ปลัดอำเภอ, หน. สถานีตำรวจ, สาธารณสุขอำเภอ สมุทรชัยอำเภอ) และผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของราษฎร (ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการเลือกตั้งอีก ๔ คน) โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย (โดยผู้ว่าราชการ) (ดูรูปที่ ๒.๑๐)

สุขาภิบาลพนม มีเขตครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ ๑, ๒ ตำบลพนม และหมู่ที่ ๓, ๔, ๕ โดยการบริหารสุขาภิบาลปัจจุบันมีข้าราชการปฏิบัติงานสุขาภิบาล ๖ คน คือ นายอำเภอ, ปลัดอำเภอ ๒ คน, เสมียนตราอำเภอ, สาธารณสุขอำเภอ และสารวัตรใหญ่ สภ.อ. โดยมีกรรมการเลือกตั้งจากประชาชน ๔ คน และกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกจำนวนหนึ่ง และมีลูกจ้าง ๒ คน

→ การบริหาร และการบังคับบัญชา
 ---> การประสานงาน, เสนอความเห็น และการให้บริการ

รูปที่ ๒.๑๐ แสดงการบริหารราชการสุขภาพ

๒.๓.๒ การคลังสมาชิกบาทนม

(๑) สภาพทั่วไป

โครงสร้างทางการคลังท้องถิ่นสมาชิกบาทนม มีแหล่งที่มาของรายรับดังนี้

- ๑) ภาษีอากรที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ รายได้เหล่านี้เป็นของรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการของท้องถิ่นเอง ประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้ายและอากรฆ่าสัตว์
 - ๒) ภาษีที่รัฐจัดเก็บ แล้วจัดสรรให้รัฐบาลท้องถิ่น โดยมีลักษณะการจัดสรรให้แตกต่างกันคือ
 - รัฐบาลกลางจัดเก็บเองแล้วจัดสรรให้ ได้แก่ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ และล้อเลื่อน และภาษีที่จัดเก็บจากข้าวส่งออก
 - รัฐบาลท้องถิ่น จัดเก็บเพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ ๑๐ ได้แก่ ภาษีสุรา และเครื่องดื่ม อากรมหรศพ ภาษีการพนัน ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่เพิ่มขึ้นในราชอาณาจักร รายได้ส่วนนี้จะถูกส่งไปยังส่วนกลาง เพื่อจัดสรรกลับมาอีกครั้งหนึ่ง
 - ๓) รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร ได้แก่ ค่าธรรมเนียมจากการให้บริการ และออกใบอนุญาต เช่น ค่าเก็บขยะ ค่าทำใบอนุญาตโฆษณา เป็นต้น รวมทั้งรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น
 - ๔) เงินอุดหนุนจากส่วนกลาง ซึ่งแบ่งเป็น
 - เงินอุดหนุนทั่วไป เป็นเงินอุดหนุนที่ไม่มีเงื่อนไขในการใช้จ่าย
 - เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เป็นเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางกำหนดเงื่อนไขในการใช้จ่ายอย่างชัดเจน เช่น เงินอุดหนุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น
 - ๕) รายรับอื่น ได้แก่ งบประมาณเฉพาะการและเงินสะสม
- ส่วนทางด้านรายจ่าย แบ่งเป็น
- ๑) งบกลาง ได้แก่ ค่าชำระหนี้และดอกเบี้ย รายจ่ายตามข้อผูกพัน เงินสำรองจ่าย เงินช่วยเหลือ
 - ๒) รายจ่ายของหน่วยงาน ได้แก่ ค่าจ้างและค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุและครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ๆ

๓) รายจ่ายพิเศษ ได้แก่ รายจ่ายจากเงินสะสมและจากเงินอุดหนุน
เฉพาะกิจ

๔) รายจ่ายจากงบประมาณเฉพาะการ
สำหรับในการวิเคราะห์ฐานะทางการคลังของสุขาภิบาลพนม ให้นิยาม
ของศัพท์บางตัวดังนี้

- รายจ่ายเพื่อการจ้างงาน หมายถึง ค่าจ้างและค่าตอบแทน
- ค่าใช้จ่ายในการลงทุน หมายถึง ผลรวมของค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง,
รายจ่ายพิเศษ และงบประมาณเฉพาะการ

(๒) วิเคราะห์ฐานะทางการคลังของสุขาภิบาลพนม (ตารางที่ ๒.๓ และ ๒.๔)

๑) รายรับ

ในปี ๒๕๒๔ รายรับของสุขาภิบาลพนมส่วนใหญ่มาจากภาษีที่รัฐบาล
จัดสรรให้และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี คิดเป็นสัดส่วนต่อรายรับทั้งสิ้นเป็นร้อยละ ๖๔.๐๒ และ
๓๓.๑๘ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปี ๒๕๒๖ ซึ่งสุขาภิบาลยังมีขนาด ๒ ตร.กม.
นั้น รายได้ของสุขาภิบาลเป็นหมวดภาษีถึงร้อยละ ๘๓.๑๐ และไม่ใช่ภาษีเพียง ๑๐.๓๖ ซึ่ง
ชี้ให้เห็นว่าสุขาภิบาลมีสัดส่วนการจัดเก็บรายได้เองสูงขึ้น

๒) ฐานรายได้

เราพิจารณารายได้ที่แท้จริง ฐานรายได้ที่สำคัญของสุขาภิบาล
พนมคือ ภาษีจัดเก็บเองและที่รัฐบาลจัดสรรให้ ซึ่งมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๖๗ รอง
ลงมาเป็นรายได้ที่ไม่ใช่ภาษี ซึ่งมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ ๑๓๐ ซึ่งถ้าหากแนวโน้มใน
อนาคตของอัตราการเพิ่มยังคงเป็นเช่นเดิม รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีเป็นฐานรายได้ที่สำคัญมากขึ้น

๓) รายจ่าย

ในปี ๒๕๒๔ รายจ่ายของสุขาภิบาลพนมส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายใน
การใช้สอย ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และรายจ่ายเพื่อการจ้างงาน โดยคิดเป็น
สัดส่วนร้อยละ ๓๘.๕๓, ๒๒.๓๓, ๑๗.๐๔ และ ๑๖.๐๖ ของรายจ่ายทั้งสิ้น ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในช่วงปี ๒๕๒๖ - ๒๕๒๔ พบว่ารายจ่าย
ทั้งหมดของสุขาภิบาลพนมเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๔๔.๕๔ แต่ค่าใช้จ่ายในการลงทุนมีอัตรา

ตารางที่ ๒.๓ สถานการณ์คลังสุขาภิบาลพนม ปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖

รายการ	๒๕๒๒		๒๕๒๓			๒๕๒๔			๒๕๒๕			Dy. เงิน เพิ่ม สุทธิ	
	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	อัตรา เพิ่ม	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	อัตรา เพิ่ม	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)		Dy. เงิน เพิ่ม สุทธิ
๑) รายได้จริง	๓๓๕,๓๓๕	๑๐๐.๐๐	๓๕๓,๓๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๒.๓๓	๒๒๕,๘๖๖	๕๕.๓๒	๑๕.๒๖	๒๓๖,๕๕๕	๖๖.๕๕	๑๓๓,๖๖๖	๓๙.๕๕	
๑.๑ ภาษีอากร	๑๕๒,๕๕๑	๔๕.๒๐	๑๖๓,๕๕๕	๔๖.๖๓	๖.๕๑	๑๘๐,๐๓๕	๗๖.๓๐	๑๐.๑๓	๑๙๖,๕๕๕	๕๕.๕๕	๑๔๔,๐๐๐	๔๓.๕๕	
- หองถิ่น	๕,๖๕๐	๑.๖๕	๕,๓๕๓	๑.๕๑	-๕.๕๓	๖,๒๕๐	๒.๖๒	๑๕.๕๕	๖,๕๕๕	๑.๘๕	๑,๐๐๐	๑๕.๕๕	
- รัฐบาลจัดสรรไว้	๑๕๖,๘๙๑	๔๕.๕๕	๑๕๘,๒๐๒	๔๕.๑๑	๓.๓๐	๑๗๓,๗๘๕	๓๙.๖๓	๕.๕๕	๑๙๐,๐๐๐	๕๕.๕๕	๑๓๓,๖๖๖	๓๙.๕๕	
๑.๒ รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี	๑๘๒,๕๕๓	๕๔.๘๐	๑๘๙,๘๑๒	๕๓.๓๗	๔.๐๓	๑๔๕,๘๓๑	๓๒.๖๗	-๑๕.๕๕	๑๔๕,๕๕๕	๔๓.๕๕	๑๓๓,๖๖๖	๓๙.๕๕	
- ค่าธรรมเนียม	๖,๐๕๕	๑.๕๓	๖,๕๕๕	๑.๘๕	๘.๕๕	๗,๕๕๕	๓.๓๓	๑๕.๕๕	๘,๕๕๕	๒.๕๕	๑,๐๐๐	๑๕.๕๕	
- รายได้จากทรัพย์สิน	๑๕๖,๕๐๐	๔๖.๒๗	๑๘๓,๒๕๗	๕๑.๘๐	๑๗.๕๕	๑๓๘,๒๗๖	๓๑.๕๕	-๑๕.๕๕	๑๓๘,๕๕๕	๓๙.๕๕	๑๓๓,๖๖๖	๓๙.๕๕	
- รายได้จากสาธารณูปโภค	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- รายได้เบ็ดเตล็ด	๖๐๐	๐.๑๗	๖๖๖	๐.๑๙	๑๑.๑๑	๖๖๖	๐.๒๙	๑๑.๑๑	๖๖๖	๐.๒๙	๖๖๖	๑๑.๑๑	
๒) เงินอุดหนุน	-	-	-	-	-	๑๐,๑๐๐	๒.๙๕	-	๑๐,๑๐๐	๒.๙๕	๑๐,๑๐๐	๓.๐๐	
๒.๑ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	-	-	-	-	-	๑๐,๑๐๐	๒.๙๕	-	๑๐,๑๐๐	๒.๙๕	๑๐,๑๐๐	๓.๐๐	
๒.๒ เงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
๓) รายรับอื่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
๓.๑ งบประมาณเฉพาะการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
๓.๒ เงินสะสม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ก. รวมรายรับทั้งสิ้น	๓๓๕,๓๓๕	๑๐๐.๐๐	๓๕๓,๓๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๒.๓๓	๒๒๕,๘๖๖	๕๕.๓๒	๑๕.๒๖	๒๓๖,๕๕๕	๖๖.๕๕	๑๓๓,๖๖๖	๓๙.๕๕	

ตารางที่ ๒.๕ สถานะการคลังสุขภาพภิบาลนม, ปี ๒๕๒๔

รายรับ		รายจ่าย		
	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %	จำนวน (บาท)	สัดส่วน %
๑. รายได้จริง				
๑.๑ ภาษี	๔๔๑,๐๘๕.๕๐	๔๘.๕๐	๕๒๓,๓๔๗.๐๐	๑๐๐.๐๐
๑.๒ ไม่ใช่ภาษี	๓๕๘,๒๔๗.๘๕	๖๕.๐๒	๕๑๓,๕๒๗.๐๐	๙๘.๑๐
- ค่าธรรมเนียม	๑๘๒,๘๓๗.๕๕	๓๓.๑๘		
- จากทรัพย์สิน	๓๐,๓๖๖.๐๐			
- จากสาธารณูปโภค	๑๔๕,๖๓๕.๕๕			
- เบ็ดเตล็ด	-			
๒. เงินอุดหนุนและอื่น ๆ	๒,๘๓๖.๐๐		๓,๐๐๐.๐๐	๐.๕๗
- เงินอุดหนุน	๔,๙๒๐.๐๐	๑.๘๐		
- เงินอื่น ๆ (อุดหนุนเฉพาะกิจ)	๔,๙๒๐.๐๐			
- เงินเฉพาะการ				
รวม	๘๔๑,๐๐๕.๕๐	๑๐๐.๐๐	๘๒๓,๓๔๗	๑๐๐.๐๐
รายได้รวม-รายจ่ายรวม		๒๗,๖๕๘.๕๐ บาท		
รายได้จริง-รายจ่ายรวม		๑๗,๓๓๘.๕๐ บาท		
รายจ่าย: ประชากร		๑๘๓.๖๓ บาท/คน		
รายได้: ประชากร		๑๙๓.๓๔ บาท/คน		

ที่มา : รายงานประจำปีสุขภาพภิบาลนม, ปี ๒๕๒๔

ลดลงเฉลี่ยคือ ร้อยละ ๗.๓ ส่วนรายจ่ายอื่น ๆ คือ ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุครุภัณฑ์ และรายจ่ายเพื่อการจ้างงานเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๐๒, ๔๔.๒๔ และ ๔๖.๘๓ ตามลำดับ

๔) ความสามารถในการพึ่งตนเอง

เราวิเคราะห์ความสามารถในการพึ่งตนเองโดยใช้สัดส่วนของรายได้ทั้งหมดต่อเงินอุดหนุนเป็นตัวชี้ สำหรับสุขาภิบาลพนม ในปี ๒๕๒๖ มีเงินอุดหนุนคิดเป็นร้อยละ ๓.๗๔ ของรายได้ทั้งหมด แต่ในปี ๒๕๒๔ ลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๑.๔ เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าสุขาภิบาลมีความสามารถในการพึ่งตนเองอยู่ในระดับสูง อาศัยความช่วยเหลือจากส่วนกลา่งน้อยลง ทั้ง ๆ ที่ได้มีการขยายเขตเพิ่มขึ้น

๕) ศักยภาพของท้องถิ่นในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ศักยภาพของท้องถิ่นในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากการลงทุน ซึ่งสุขาภิบาลพนมใช้รายได้ที่ทำได้ในท้องถิ่นเอง ได้แก่ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

สัดส่วนของรายจ่ายค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุนทั้งหมดในปี ๒๕๒๒ - ๒๕๒๖ ของสุขาภิบาลพนมเป็นร้อยละ ๑๐๐, ๘๘.๗๗, ๘๔.๑๔ และ ๘๒.๘๒ ตามลำดับ สัดส่วนนี้สูงมาก ในขณะที่ปี ๒๕๒๔ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๗๕.๘๕ เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า สุขาภิบาลพนมมีศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และลดลงตามลำดับ การลงทุนส่วนใหญ่ใช้เงินรายได้ของสุขาภิบาลเอง อาศัยการลงทุนจากส่วนกลางเพียงเล็กน้อย

๖) เปรียบเทียบรายรับรายจ่าย

ในช่วงปี ๒๕๒๖ และ ๒๕๒๔ สุขาภิบาลพนมมีรายได้ที่แท้จริงเกินดุล โดยที่ในปี ๒๕๒๖ สุขาภิบาลพนมได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางเพียง ๑๐,๔๔๐ บาท ส่วนปี ๒๕๒๔ สุขาภิบาลพนมได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางเพิ่มขึ้นเป็น ๔,๔๒๐ บาท หรือมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๑.๔ ของรายรับรวมเท่านั้น โครงสร้างเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า สุขาภิบาลพนมมีความสามารถพึ่งตนเองสูงมาก รายได้ที่สุขาภิบาลพนมหาได้เองเพียงพอต่อการใช้จ่ายทั้งรายจ่ายงบกลาง, รายจ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายในการลงทุน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ประสิทธิภาพในการใช้จ่าย รวมทั้งการขยายการลงทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

๒.๔ โครงสร้างพื้นฐานและบริการ

๒.๔.๑ ระบบสาธารณูปโภค

(๑) ไฟฟ้า มีใช้ทั่วทั้งพื้นที่

(๒) ประปา การประปายังไม่มีการให้บริการตามบ้านด้วยระบบตรวจวัดด้วยมาตรวัดน้ำ สุขาภิบาลได้ใช้น้ำจากสระ และจำหน่ายโดยท่ออาร์น้ำ ๒๔ จุด และน้ำใช้สาธารณะ ๑๐ จุด (ในปี ๒๕๖๖) ประชากรส่วนใหญ่จึงใช้น้ำจากบ่อน้ำ, สระ น้ำฝน และคลองสก ซึ่งคาดว่า การประปาภูมิภาคจะเข้าดำเนินการในเร็ว ๆ นี้ (รูปที่ ๒.๑๑)

(๓) การสื่อสาร มีทำการไปรษณีย์โทรเลข ๑ แห่ง

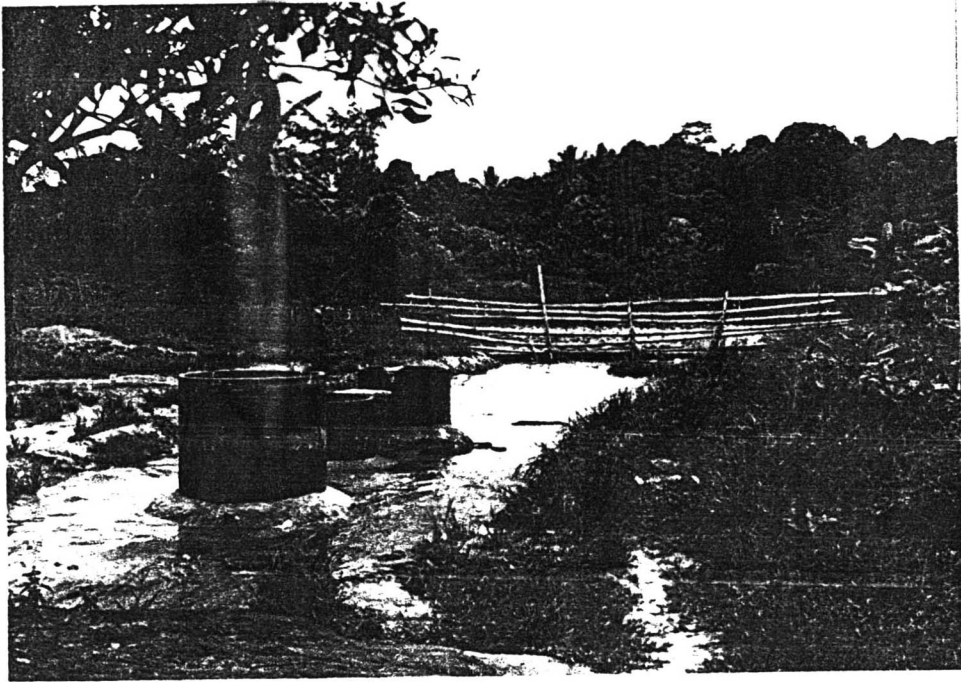
(๔) การระบายน้ำและกำจัดสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำใช้วิธีระบายน้ำตามผิวดิน โดย ๒ ซ้างถนนมีการขุดร่องดินไว้เพื่อระบายลงสู่ที่ต่ำ (รูปที่ ๒.๑๒) และมีท่อระบายน้ำในบางพื้นที่ขนาด ๑๕๐, ๑๖๐ แต่ยังเป็นส่วนน้อยมาก ส่วนการกำจัดสิ่งปฏิกูลใช้ถังเกรอะตามบ้านเรือนในชุมชน ด้านการกำจัดขยะ สุขาภิบาลจัดเตรียมถังรองรับ ๔๐ ถัง วางตามชุมชนและนำไปกำจัดโดยทิ้งในที่ว่าง

(๕) ถนน ระบบถนนในเขตพื้นที่ศึกษามีทางหลวง ๔๐๑ เป็นเส้นทางสายสำคัญแล้ว ยังมีถนนลูกรังเข้าบ้านพนม ถนนเข้าบ้านช่องม้าเหลียวเป็นถนนรอง รูปที่ ๒.๑๓ ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น

๒.๔.๒ การบริการทางสังคม

(๑) การศึกษา การศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จนถึงชั้น ม.๖ มีจัดบริการโดยรัฐ โดยมีนักเรียนในชั้นประถม ๕๒๓ คน ชั้นมัธยม ๓๒๕ คน (ปี ๒๕๖๔) และยังมีวิทยาลัยเกษตรกรรมอีก ๑ โรง มีนักเรียน ๗๒๗ คน มีครูทั้งสิ้น ๑๑๓ คน

(๒) การสาธารณสุข เขตสุขาภิบาลพนม มีสถานอนามัยชั้น ๑ ให้บริการด้านการป้องกันโรคต่าง ๆ มีสำนักงานมาเลเรียที่ ๑๓ และโรงพยาบาลอำเภอพนมอีก ๑ แห่ง จึงเห็นได้ว่า ในเขตสุขาภิบาลพนมมีการบริการสาธารณสุขอย่างเพียงพอ บริการประชาชนได้ทั้งในและนอกเขต

รูปที่ ๒.๑๑
แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค

รูปที่ ๒.๑๒
การระบายน้ำโดยร่องน้ำและตามผิวดิน

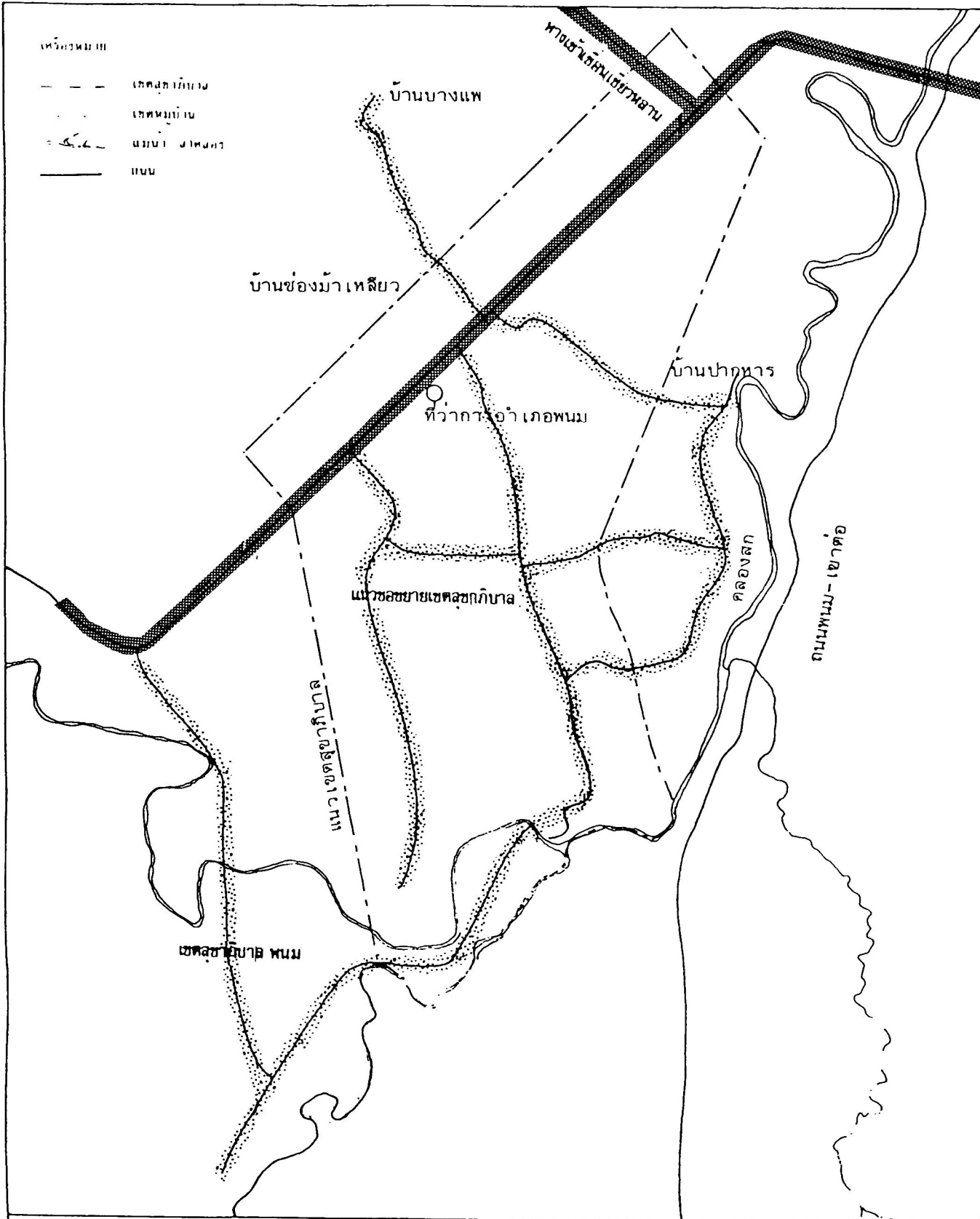
การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

๒๕๑๖
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร
กรมการเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เข็วรพม ๓

- - - - - เขตสุทกบม
- - - - - เขตพมบม
- - - - - มบนำ สปกกร
- — — — — ถนน

รูปที่ ๒.๑๓ ระบบถนนสุทกบมพนม

0 500 1000 2000 ม.

สัญลักษณ์

- ถนน ASPHALT
- ถนนดินลูกรัง

การจัดทำแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

๑๑. ใจ่อต้นาคบคอบบะพำซอกร

พม บบนำ สปกกร บม สคอบบะเทคในโอบบอบบะเทคไทย

(๓) การบรรเทาสาธารณภัย สุขาภิบาลได้จัดเตรียมชุดดับเพลิงเคมี ๖ ชุด รถลากเข็น ๑ คัน ปัญหาสาธารณภัยมีไม่มากนัก นอกจากปัญหาด้านอุบัติเหตุ ซึ่งเกิดขึ้นถึง ๕ ครั้ง ในปี ๒๕๒๕ ทรัพย์สินเสียหาย ๗๑,๕๐๐ บาท มีผู้บาดเจ็บ ๕ ราย ในปี ๒๕๒๖ เกิดอุบัติเหตุ ๔ ครั้ง ทรัพย์สินเสียหาย ๔๕,๓๐๐ บาท มีผู้เสียชีวิต ๑ ราย บาดเจ็บ ๘ ราย ส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนบนทางหลวง ๔๐๑ และในปี ๒๕๒๔ มีอุทกภัย ๑ ครั้ง ทรัพย์สินเสียหาย ๒๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๕ บทบาทและแนวโน้มการพัฒนาสุขาภิบาลพนม

บทบาทและความสำคัญของเทศบาล และสุขาภิบาลในด้านความเป็นศูนย์กลางของท้องถิ่นทางด้านการค้าบริการ การปกครอง และการคมนาคมขนส่ง ได้พิจารณาตั้งแต่ในระดับจังหวัดว่าเทศบาล สุขาภิบาลนั้น ๆ มีบทบาทและความสำคัญในลักษณะใดและตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างไร ของเขตใดในชุมชนเมืองของจังหวัด จากการเปลี่ยนแปลงทำเลที่ตั้ง การตั้งถิ่นฐาน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง ส่งผลให้สุขาภิบาลที่กระจายตัวอยู่ในจังหวัด มีความได้เปรียบเสียเปรียบแตกต่างกันไป มีรูปแบบการขยายตัว ทิศทาง แนวโน้ม ตลอดจนศักยภาพในการพัฒนาแตกต่างกันเมื่อนำมาพิจารณาประสมประสานกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในโครงข่ายระบบชุมชนเมืองของจังหวัดและภาคใต้ตอนบนแล้ว สามารถกำหนดโครงข่ายและบทบาทความสำคัญของสุขาภิบาลต่อการพัฒนาจังหวัดโดยรวมได้

จากการวิเคราะห์โดยวิธี Standard Score Analysis และ Gravity Model ซึ่งใช้ตัวแปรในการพิจารณาดังนี้ ประชากร เศรษฐกิจของชุมชน การคลังท้องถิ่น การบริการทางสังคม และการบริการสาธารณูปโภค เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบชุมชนเมืองทั้งหมดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ในปี ๒๕๒๖) เพื่อหาระดับความสำคัญและเขตอิทธิพล พบว่า เทศบาลสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางระดับ ๑ หรือศูนย์กลางหลัก โดยมีเทศบาลตำบลท่าข้าม (สุขาภิบาลท่าข้ามเดิม) สุขาภิบาลตลาดไชยา เทศบาลตำบลนาสาร สุขาภิบาลเวียงสระ และสุขาภิบาลเกาะสมุย เป็นชุมชนรอง ส่วนสุขาภิบาลอื่น ๆ นั้น เป็นชุมชนย่อยหรือศูนย์กลางชนบท

สุขาภิบาลพนมมีความเป็นเมืองอยู่ในระดับต่ำที่สุด (เท่ากับสุขาภิบาลเขาวง) มีอิทธิพลครอบคลุมประชากรเพียง ๑๔,๑๔๑ คน สุขาภิบาลพนมมีศูนย์กลางเป็นตลาดและศูนย์ราชการของอำเภอ ศูนย์กลางพนมนี้ทำให้ระดับความสำคัญของชุมชนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นศูนย์กลางการค้า, การบริการได้แก่ โรงพยาบาล และวิทยาลัยเกษตรกรรม รวมทั้งสถานที่

ราชการต่าง ๆ จากนโยบายที่ผ่านมาได้เร่งพัฒนาพื้นที่นี้เพื่อผลทางการเมืองและเป็นทาง
แยกเข้าโครงการ เชื้อน เชี่ยวหลานสายเดิมด้วย อย่างไรก็ตามความเป็นศูนย์กลางยังคงครอบ-
คลุมเฉพาะในเขตอำเภอเท่านั้น

เมื่อพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ในย่านนี้พบว่าสุขาภิบาลพนม มีแนวโน้มค่อนข้างดี
ทั้งนี้เพราะ

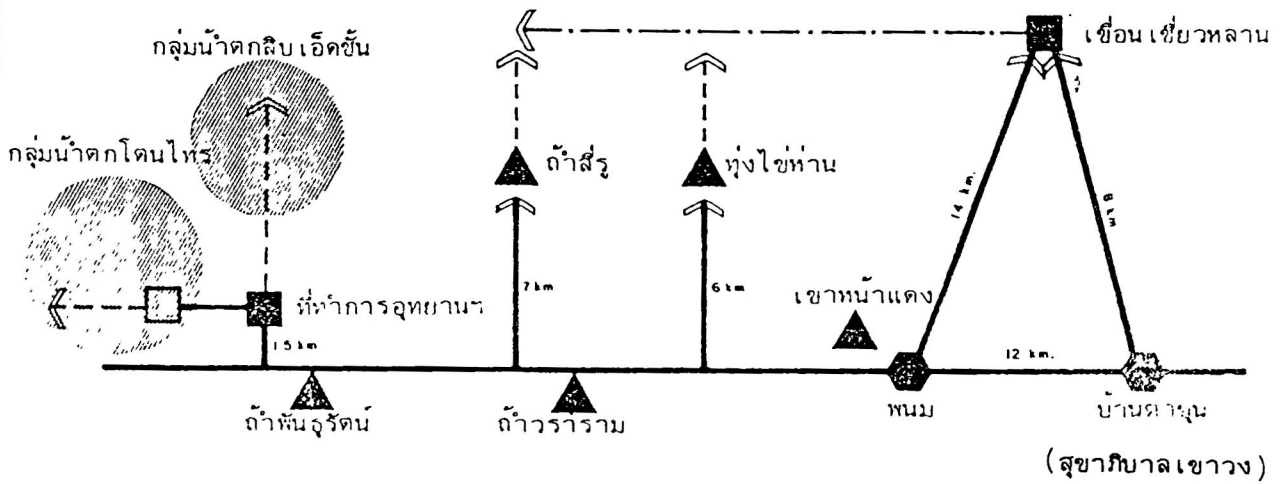
(๑) มีการขยายการท่องเที่ยวนในเขตใกล้เคียงคือ เชื้อน เชี่ยวหลาน และอุทยาน
แห่งชาติเขาสก และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งจากการศึกษาของ วท. ประมาณว่าในปี ๒๕๒๗
มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในย่านนี้ประมาณ ๑๒,๕๔๑ คน ในอนาคตคาดว่าจะมีการขยายตัวของ
การท่องเที่ยวมากขึ้น โครงข่ายของการท่องเที่ยวแสดงได้ดังรูป ๒.๑๔

(๒) แผนพัฒนาภาคใต้ตอนบนซึ่งเสนอโดย JICA กำหนดให้มีการพัฒนาภาคใต้ตอนบน
เป็นฐานการผลิตและการส่งออกใหม่ เพื่อเปิดประตูทางเศรษฐกิจการค้าด้านฝั่งตะวันออกของประเทศ
สู่ประเทศด้านทะเลอันดามันในเอเชียใต้ และกลุ่มอาเซียน โดยจะเร่งพัฒนาให้เกิดให้เป็นศูนย์
เศรษฐกิจและการคมนาคมขนส่งทั้งทางอากาศและท่าเรือระหว่างประเทศด้านชายฝั่งตะวันตก
ให้เชื่อมโยงกับชายฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนบนคือ สุราษฎร์ธานี อย่างเป็นระบบ โดยพัฒนา
โครงข่ายคมนาคมขนส่งทางบกเชื่อมภูเก็ต-สุราษฎร์ธานี ซึ่งจะทำให้การพัฒนาภาคใต้ตอนบนสามารถ
ติดต่อเชื่อมโยงกับเขตอุตสาหกรรมหลักที่บริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดระยองอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ในแผนพัฒนาดังกล่าวทางรถไฟและถนนสายหลักภูเก็ต-สุราษฎร์ธานี จะผ่านเข้าใกล้สุขาภิบาล
พนม โดยถนนสายหลักจะทับกับถนนพนม-เขาค้อ ติดกับทางหลวง ๔๐๑ บริเวณระหว่างสุขาภิบาลพนมกับ
สุขาภิบาลเขาวง จากนั้นจึงตัดตรงไปทางเหนือ จุดที่ตัดของทางรถไฟและถนนสายหลักห่างจาก
ที่ว่าการอำเภอพนมประมาณ ๓ และ ๕.๕ กม. ตามลำดับ (รูปที่ ๒.๑๕)

จากศักยภาพทั้งสองประการนี้คาดว่าจะเกิดชุมชนหลักด้านการท่องเที่ยวและการขนส่ง
ในแถบนี้ขึ้น ๑ แห่ง ซึ่งน่าจะเป็น ๑ ใน ๒ แห่ง ระหว่างสุขาภิบาลพนมกับสุขาภิบาลเขาวง เมื่อ
พิจารณาจากสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต สรุปได้ว่า ปัจจุบันตลาดพนมมีความเจริญมากกว่า
สุขาภิบาลเขาวงในด้านร้านค้า การบริการ โรงพยาบาล และเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยเกษตรกรรม แต่
เมื่อพิจารณาโครงข่ายการท่องเที่ยวน และการพัฒนาเส้นทางคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนภูเก็ต-
สุราษฎร์ธานี และเปรียบเทียบถนนเข้าเชื้อน เชี่ยวหลานจากพนม และจากเขาวงแล้ว ถนนเข้าจาก
สุขาภิบาลเขาวงมีระยะสั้น และเป็นทางราบมากกว่า ดังแสดงแล้วในรูป ๒.๑๕ ดังนั้น หากปล่อยให้
ให้มีการเติบโตตามธรรมชาติแล้ว สุขาภิบาลเขาวงจะมีศักยภาพการขยายตัวสูงกว่าสุขาภิบาลพนม
โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการค้า บริการ และจุดพักสำหรับการท่องเที่ยว

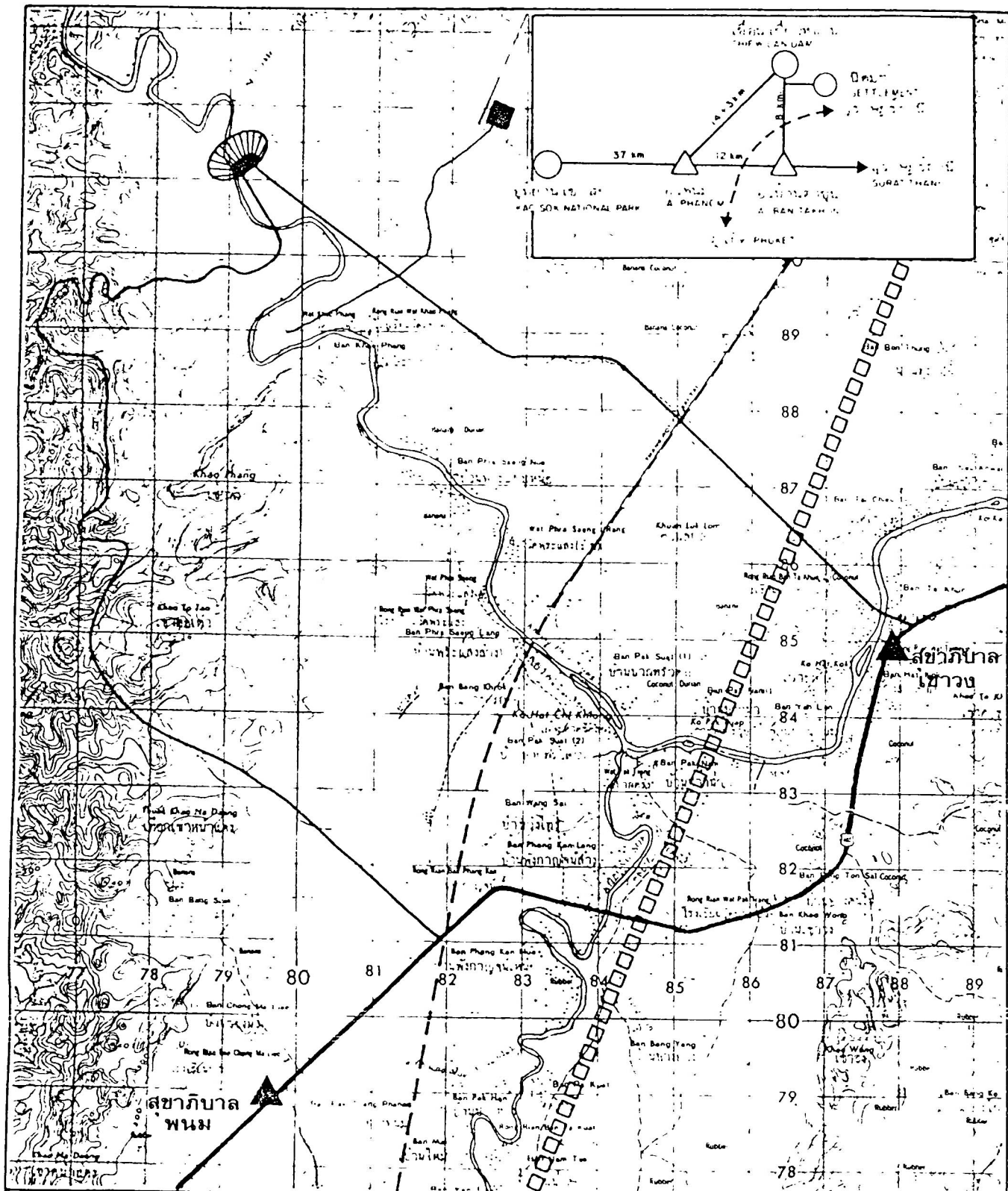
- ที่พักรถ
- ที่พักรถรอง
- ▲ จุดท่องเที่ยว
- กลุ่มจุดท่องเที่ยว
- ชุมชนเมือง
- ← ความเชื่อมโยงโดยตรง
- ←- - ความเชื่อมโยงโดยทางเท้า
- ← · - - ความเชื่อมโยงโดยทางเรือ

รูปที่ ๒.๑๔ โครงข่ายการท่องเที่ยวกุ่มแหล่งท่องเที่ยวพนม

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๖
ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยกองบรรณาธิการ

รูปที่ ๒.๑๔ แผนที่พัฒนาชุมชนพนม/บ้านตาขุน

- ทางหลวง ๑๐๘
- ถนนเข้าเขื่อนเชี่ยวหลาน
- แม่น้ำ, ลำคลอง
- ☂ เขื่อนเชี่ยวหลาน
- ☀ ศาลา
- ฝายเชื่อมเขื่อน
- ข้อเสนอดถนนเชื่อม
- ข้อเสนอเส้นทาง
- ข้อเสนอเส้นทางรถไฟใหญ่ (รฟท.)

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สู่ชาวมุร้อธานี

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

เมื่อเปรียบเทียบข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างสุขาภิบาลทั้ง ๒ แล้ว หากรัฐไม่มีการกระตุ้นการพัฒนาเป็นพิเศษในชุมชนใดชุมชนหนึ่งแล้ว สุขาภิบาลเขาวงน่าจะมีความก้าวหน้าสูงกว่าในระยะยาว อีกทั้งยังสามารถเป็นศูนย์กลางระหว่างชุมชน ๓ แห่ง คือ สุขาภิบาลหม่ม สุขาภิบาลท่าขนอน และสุขาภิบาลเขาวงเอง การพัฒนาให้สุขาภิบาลเขาวงเป็นศูนย์กลางรองในพื้นที่แถบตะวันตกของจังหวัดจึงมีความเป็นไปได้สูง

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่จะกำหนดบทบาทของสุขาภิบาลในอนาคตในแผนพัฒนาฉบับนี้ (ระยะ ๕ ปี) จึงได้เสนอให้มีการพัฒนาสุขาภิบาลทั้ง ๒ ให้เน้นการแก้ไขปัญหาคือพื้นฐานการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน และการสร้างความผาสุกของประชาชนเป็นหลัก ส่วนการพัฒนาเพื่อขยายบทบาทของสุขาภิบาลและการตัดสินใจเลือกความเป็นศูนย์กลางรองระหว่างสุขาภิบาลทั้งสองน่าจะมีการดำเนินการอย่างจริงจัง ภายหลังการปรับปรุงแผนครั้งที่ ๑

ซึ่งในระยะ ๕ ปีนี้ บทบาทของสุขาภิบาลหม่มจะยังคงเป็นเพียงศูนย์กลางชนบทสำหรับประชากรในเขตอิทธิพลเท่านั้น

บทที่ ๑

แนวทางการพัฒนาสุขภาพชุมชน

ในบทที่ ๓ นี้จะได้เสนอแนวทางการพัฒนาสุขภาพ โดยพิจารณาจากสภาพชุมชน และบทบาททั้งในอดีตและแนวโน้มในอนาคต ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑ ว่าเนื่องมาจากการจัดทำแผน มีข้อจำกัด เกี่ยวกับระยะเวลาและข้อมูลพื้นฐาน การเสนอแนวทางการพัฒนาจึงเป็นเพียงการ เสนอแผนแนะแนว เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปประกอบการพิจารณา เสนอโครงการพัฒนาในชั้นรายละเอียด ต่อไปเท่านั้น

คณะผู้ศึกษาได้พยายามรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์จากทฤษฎี และประสบการณ์ ประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ และบุคคลในท้องถิ่น เพื่อให้แผนแนะแนวนี้สอดคล้องกับ ความเป็นจริง และให้อยู่ในทิศทางที่สามารถปฏิบัติได้มากที่สุด

ดังนั้นเนื้อหาของแผนจึงเน้นการเสนอแผนการใช้ที่ดินในอนาคต เพื่อเป็นกรอบของ การพัฒนาทางกายภาพ และการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของสุขภาพอีกด้วย

อนึ่งในการพิจารณาแนวโน้มและกำหนดเป้าหมายของการขยายตัวของชุมชนต้องคำนึงถึง เงื่อนไขในการพัฒนา คือ นโยบาย และความพร้อมของการลงทุนประกอบด้วย ซึ่งในขณะนี้จังหวัด สุราษฎร์ธานี มีแนวโน้มที่จะได้รับการเร่งพัฒนาให้เป็นพื้นที่พัฒนาที่สำคัญของอนุภาคใต้ตอนบนจังหวัด สุราษฎร์ธานี จึงมีแผนและโครงการหลายโครงการที่จะกระตุ้นการพัฒนา แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะ เวลาของแผนพัฒนาจังหวัด (ในช่วงแผน ๖) และความพร้อมในการจัดสรรงบประมาณของรัฐแล้ว ในการศึกษาจึงได้พิจารณาการพัฒนาเทศบาลใน ๒ เงื่อนไข คือ

(๑) เงื่อนไขการขยายตัวตามธรรมชาติ โดยพิจารณาจากการขยายตัวในอดีต (Past trend) ซึ่งถือเป็นการขยายตัวตามปกติ นำมากำหนดทิศทางการขยายตัวในอนาคต

(๒) เงื่อนไขในการขยายตัวโดยการกระตุ้นการพัฒนา เป็นการพิจารณากำหนด ทิศทางของการขยายตัวจากบทบาทของชุมชน (ทางเศรษฐกิจ, สังคม และการปกครอง) ที่ถูก กำหนดมาจากแผนพัฒนาในระดับสูง ซึ่งจะเป็นการขยายตัวที่มักจะสูงกว่าการขยายตัวตามปกติ

ผลการศึกษาและกำหนดแนวทางการพัฒนามีดังนี้

๑.๑ สภาพทั่วไป

๓.๑.๑ สภาพชุมชน

สุขาภิบาลพนมมีเนื้อที่ขยายใหม่แล้ว ๒๐.๒๔ ตร.กม. โดยมีทางหลวง ๔๐๑ ซึ่งเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ สถาบันราชการ และตลาดร้านค้าต่าง ๆ ดังนั้นความสำคัญของชุมชนขึ้นอยู่กับเส้นทางคมนาคมสายหลัก และสถาบันราชการที่เป็นศูนย์กลางชุมชน แนวโน้มการขยายตัวมีค่อนข้างสูงทั้งจากศักยภาพของพื้นที่ จากการเร่งพัฒนาของท้องถิ่น และแนวโน้มอนาคตที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาภาคใต้ตอนบน (ถนนเชื่อมภูเก็ต-สุราษฎร์ธานี)

๓.๑.๒ ปัญหาของชุมชน

(๑) ประชากร จำนวนประชากรที่มีอยู่ยังมีขนาดเล็ก แม้ได้ขยายเขตสุขาภิบาลออกมากขึ้น แต่จำนวนประชากรยังอยู่ในระดับศูนย์กลางชนบท สุขาภิบาลพนมจะเป็นชุมชนใหญ่ระดับรองไม่ได้ ถ้าหากไม่มีการเร่งพัฒนาเพื่อเพิ่มการขยายตัวของชุมชน

(๒) การใช้ที่ดิน ที่ดินส่วนใหญ่ยังเป็นเขตป่าสงวน ที่มีการเข้ายึดครองทำการเกษตรโดยราษฎร ทั้งโดยการบุกรุก และการจัดสรรที่ดิน เฉพาะบริเวณริมทางหลวง ได้มีการเข้าถือครองและจัดสรร (หรือให้เช่า) โดยภาครัฐบาลเอง ทำให้เกิดระบบการใช้ที่ดิน ๒ ข้างถนนเป็นการเจริญเติบโตแบบตามเส้นทางคมนาคม ในอนาคตอาจเกิดปัญหาต่อการขนส่งได้

(๓) การบริการสาธารณะ นอกจากน้ำประปาซึ่งยังไม่มีการผลิตที่แน่นอนแล้ว ถือได้ว่า ชุมชนพนมยังไม่มีปัญหาด้านบริการใด ๆ การกำจัดขยะและการระบายน้ำยังสามารถดำเนินการได้โดยวิธีง่าย ๆ อย่างไรก็ตาม ในอนาคตจะต้องมีการวางมาตรการป้องกันและแก้ไข

(๔) การคมนาคมขนส่ง ถนนและการขนส่งสาธารณะนับว่าสะดวกดี (ถ้าหากไม่นับว่าเป็นชุมชนที่อยู่ห่างไกลศูนย์กลางหลัก)

(๕) การบริการทางสังคม เพียงพอและค่อนข้างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นที่ตั้งวิทยาลัยเกษตรกรรม ทำให้ชุมชนมีบทบาทที่สูงขึ้นด้วย

(๖) การบริหารอาจมีปัญหากับเขตสุขาภิบาลใหญ่มาก ทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาไม่ทั่วถึง

๑.๒ กรอบการพัฒนา

การพัฒนาสุขภาพลพหมให้ เป็นศูนย์กลางชุมชนในพื้นที่ด้านตะวันตกนี้ และการรอดตรวจ สอบความเป็นไปได้ในการเป็นศูนย์กลางรอง (เปรียบเทียบกับสุขภาพลพหมเขาวง) นั้น จะต้องมีการพัฒนา ดังนี้

- (๑) จัดระเบียบการใช้ที่ดิน
- (๒) ปรับปรุงระบบการคมนาคม
- (๓) ปรับปรุงระบบสุขภาพชุมชนต่าง ๆ

๑.๑ แนวทางพัฒนาการใช้ที่ดินชุมชน

๓.๓.๑ นโยบายของผัง

- (๑) เน้นการพัฒนาศูนย์กลางชุมชนริมทางหลวง ๔๐๑
- (๒) ให้สงวนพื้นที่ป่า และรักษาพื้นที่เกษตรกรรม
- (๓) ให้ชุมชนขยายตัวลงด้านใต้ของทางหลวง ๔๐๑ และจัดผังบริเวณเป็นระบบ

ตาตาราง

๓.๓.๒ หลักการของผัง

การใช้ประโยชน์ที่ดินสุขภาพลพหม (รวมพื้นที่ขยาย) ในอนาคต ขึ้นอยู่กับการขยายตัวของชุมชนและประชากร ซึ่งอาจแบ่งการใช้ที่ดินออกได้เป็น

- (๑) ย่านพาณิชยกรรม มีการอยู่อาศัยรวมอยู่ด้วย
- (๒) ย่านพักอาศัย รวมตัวอยู่โดยรอบย่านพาณิชยกรรม
- (๓) ย่านสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันราชการ วัด และโรงเรียน
- (๔) พื้นที่อื่น ๆ เช่น ป่า, พื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น

๓.๓.๓ รูปแบบของผัง

จากพื้นที่เขตสุขภาพลพหม สามารถจัดศูนย์กลางชุมชนได้เพียงศูนย์กลางเดียว คือ บริเวณตลาดพหม พื้นที่อื่น ๆ ให้สงวนเขตป่าที่คงสภาพไว้ให้มากที่สุดและบางส่วนจัดให้เป็นเขตเกษตรกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรม แม้ว่าปัจจุบันยังไม่เห็นแนวโน้ม

ที่จะเกิดขึ้นได้ แต่ทว่าในอนาคต ถ้ามีการกระตุ้นการพัฒนาในระดับจังหวัด เขตอุตสาหกรรม
ที่อาจเกิดขึ้น ควรกำหนดให้อำเภอบริเวณบ้านพักกาญจน์ ระหว่างวิทยาลัยเกษตรกรรม กับทางแยก
เข้าเขื่อนเขียวหวาน ทั้งนี้เพื่อให้ใกล้กับเส้นทางคมนาคมหลัก และคลองสก (รับการระบายน้ำ)

สำหรับพื้นที่ศูนย์กลางชุมชนนั้น ผังแนวนวแสดงไว้ในรูปที่ ๓.๑ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ศูนย์ราชการสามารถรองรับหน่วยราชการที่อาจเพิ่มขึ้นได้ จึงไม่มีความจำเป็น
ที่จะขยายตัว ส่วนโรงพยาบาลอยู่ในตำแหน่งเดิม

(๒) ย่านพาณิชย์กรรม ให้ควบคุมผังเหนือของทางหลวง ๔๐๑ ไม่ให้มีการขยายตัว
มากกว่าปัจจุบัน การขยายตัวให้ขยายในผังได้ โดยขยายลี้กห่างทางหลวงออกไปจนถึงถนนเส้นใน
เส้นแรก (ประมาณ ๔๐ เมตร) กิจกรรมที่จะเกิดขึ้น ได้แก่ ตลาดสดและตลาดกลางเกษตร
ให้ย้ายออกจากเขตทางหลวงมา และจัดสร้างสถานีรถโดยสารระยะแรก ซึ่งจะทำให้ย่านพาณิชย์กรรม
ขยายตัวเป็นกลุ่มก้อนมากขึ้น

สำหรับสถานีรถโดยสาร หากมีความจำเป็นมากขึ้น สามารถจัดสร้างขึ้นใหม่บริเวณ
หน้าวิทยาลัยเกษตรกรรม

(๓) ย่านที่พักอาศัย กระจายตัวรอบศูนย์กลาง เป็นประเภทที่พักอาศัยอย่างเดี่ยว

(๔) วัดเขาแดง เป็นศูนย์กลางศาสนา และสถานที่พักผ่อน

(๕) สถาบันการศึกษา อาจขยายโรงเรียนประถมศึกษา (อยู่ด้านตะวันตกเฉียงใต้
ของศูนย์กลาง) ให้มีสนามกีฬาอำเภอเพิ่มขึ้น

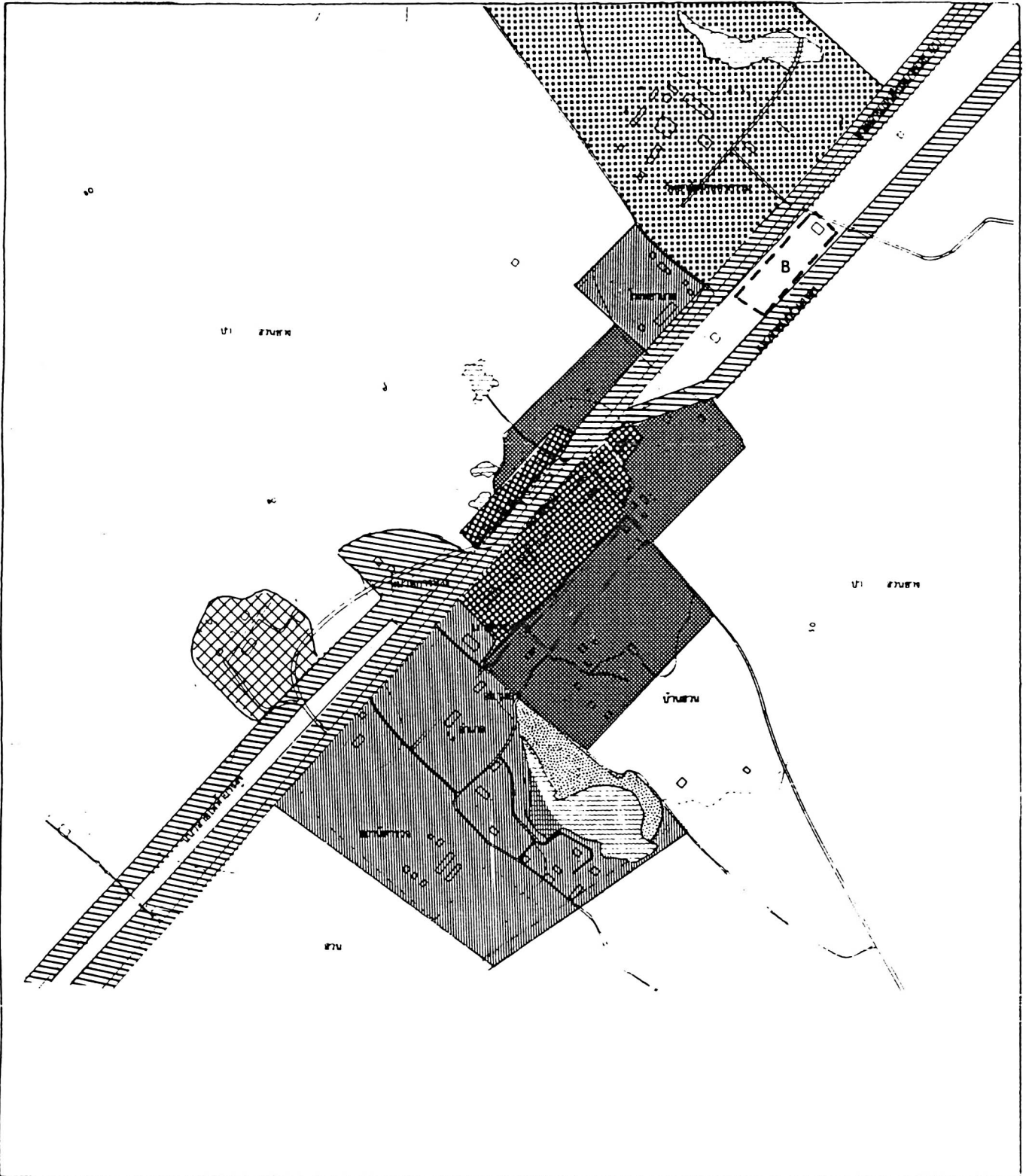
(๖) พื้นที่อื่น ๆ ปล่อยให้เขตเกษตรกรรม พัฒนาริมสระหลังศูนย์ราชการ เป็น
สวนสาธารณะ และสวนสุขภาพ

๓.๔ การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง

๓.๔.๑ การพัฒนาระบบถนน (รูปที่ ๓.๒)

(๑) ปรับปรุงคุณภาพผิวจราจร ถนน แยกไปบ้านพนม (ก) ไปบ้านช่องม้าเหลียว
(ข) และ บ้านปากหาร (ค)

(๒) ขยายทางหลวงแผ่นดิน บริเวณหน้าตลาดพนม ตั้งแต่หน้าโรงพยาบาลพนม-
หน้าสถานีตำรวจภูธร (ง)

รูปที่ ๓.๑ แนวทางการใช้ที่ดินในอนาคตศูนย์กลางพนม(ปี ๒๕๔๔)

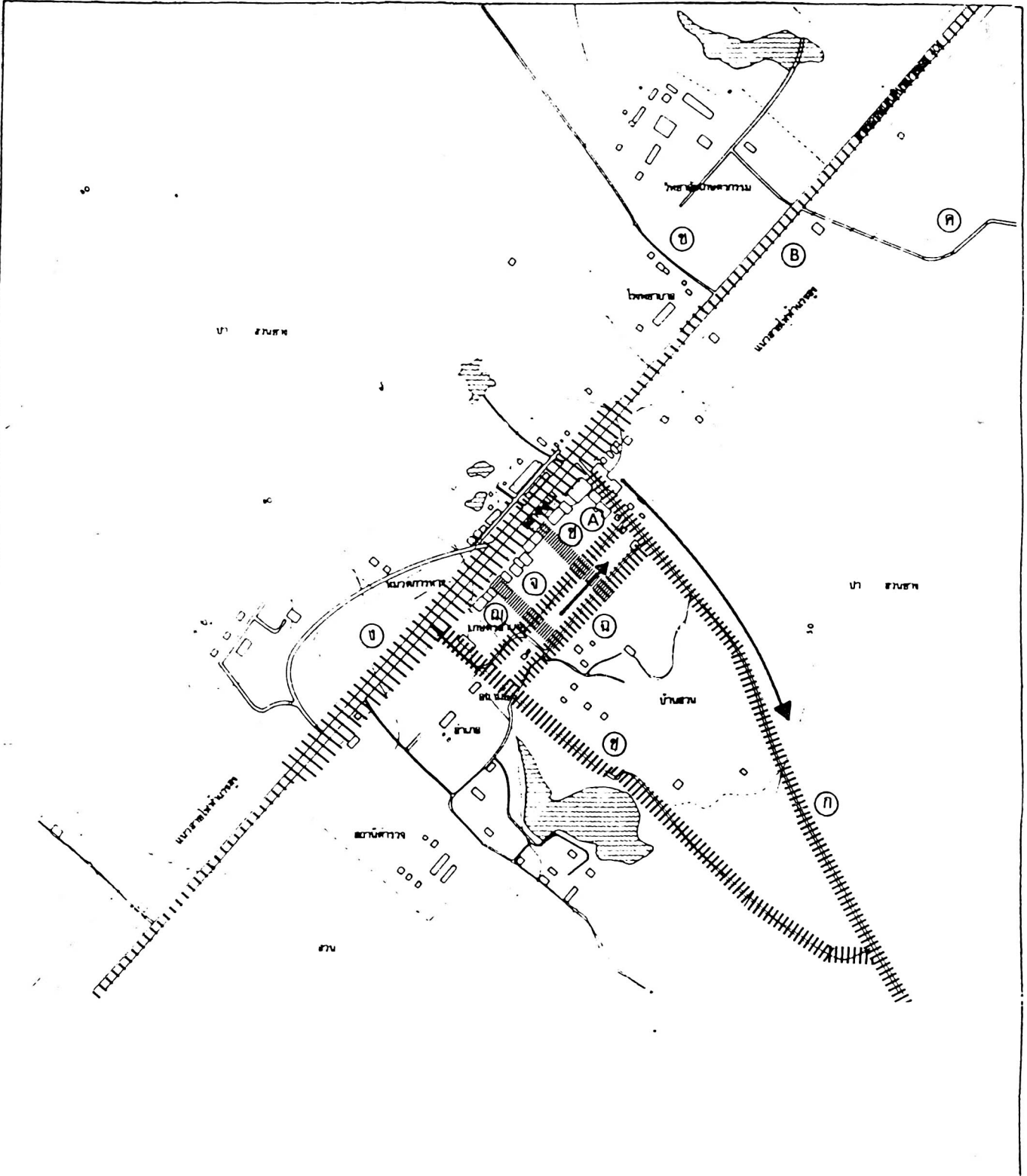

ที่อยู่อาศัย	สถานศึกษา
พลาซายกรรม	สาธารณูปโภค
สถาปนาราชการ	สวนสาธารณะ
ไร่	เขตเกษตรกรรม

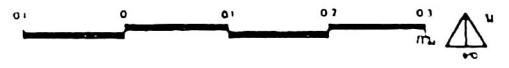
 สถานีรถไฟโดยสาระยะที่ ๒

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แผนงานวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ ๓.๒ ระบบถนนและการระบายน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ปี ๒๕๔๔)

- ปรับปรุงทางหลวงแผ่นดินให้มีเส้นทางขนาน
- ถนนปรับปรุง/ขยาย
- ถนนตัดใหม่
- ทิศทางการระบายน้ำ

การจัดทำแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม สุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กระทรวงมหาดไทย

(๓) ปรับปรุงถนนขนานทางหลวงแผ่นดิน ๒ สาย (จ, ฉ) และถนนหน้าเกษตร
อำเภอ (ช)

(๔) ศักดินนแยกจากทางหลวงไปถนนขนานทางหลวง ๒ เส้นทาง (ข, ฉ)

(๕) ถนนขอยภายในตาดารางย่านพาณิชย์กรรมให้มีการพัฒนาควบคู่กับการพัฒนา
อาคาร

๓.๔.๒ สถานีรถโดยสาร

ความจำเป็นของสถานีรถโดยสารยังน้อยในปัจจุบัน ซึ่งสามารถรับส่งผู้โดยสาร
บนทางหลวง ๔๐๑ ได้ อย่างไรก็ตาม การจัดระเบียบสถานีรถโดยสาร อาจกระทำได้ ๒
ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ จัดสร้างสถานีรถโดยสารภายในย่านพาณิชย์กรรม (A) เพื่อให้เกิดการ
ขยายตัวของย่านพาณิชย์กรรม และสะดวกต่อการเดินทาง เมื่อปริมาณการขนส่งมีมาก และต้องการ
ขยายตัว ขั้นตอนที่ ๒ ให้จัดสร้างสถานีรถโดยสารขึ้นบริเวณหน้าวิทยาลัยเกษตรกรรม (B)
(รูปที่ ๓.๒)

๓.๕ การจัดสาธารณูปโภคอื่น ๆ

๓.๕.๑ การประปา

ศึกษาและดำเนินการสร้างโรงผลิตน้ำประปาขนาดเล็กจำหน่ายประชาชนในชุมชนพนม
โดยใช้น้ำจากสระและศึกษาหาแหล่งน้ำอื่น ๆ

๓.๕.๒ การระบายน้ำ

การระบายน้ำในชุมชนจำเป็นต้องได้รับการดำเนินการ โดยจัดสร้างควบคู่กับการ
พัฒนาระบบถนน ทิศทางการระบายน้ำควรให้ระบายมายังฝั่งใต้ของทางหลวง ๔๐๑ แล้วระบาย
ตามร่องน้ำข้างถนนไปลงคลองบางยวน เพื่อลงสู่คลองสกต่อไป อนึ่งไม่ควรให้มีการระบายน้ำทิ้ง
ลงสู่บริเวณที่ลุ่มและสระ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำหรับประชาชน

๓.๕.๓ การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ด้านสุขาภิบาลชุมชน การจัดสร้างส้วมซึมที่มีบ่อ เกรอะ
อย่างได้มาตรฐาน การกำจัดขยะโดยประชาชนเอง (นอกเขตชุมชน) การดำเนินการเก็บขนขยะ

และกำจัดในที่ห่างไกลชุมชนสุขาภิบาล ตลอดจนการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณตลาด

๓.๖ การพัฒนาด้านอื่น ๆ

๓.๖.๑ การบริหารสุขาภิบาล

ด้านการวางแผนพัฒนา ควรได้มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถูกต้องชัดเจน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารของสุขาภิบาล หรือหน่วยงานภายนอกในการร่วมดำเนินการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวโน้มในอนาคต ซึ่งจะต้องเลือกระหว่างสุขาภิบาลพนมกับสุขาภิบาลเขาวง ให้เป็นศูนย์กลางรองของจังหวัด

๓.๖.๒ การพัฒนาสวนสาธารณะ

ชุมชนในเขตป่าเขา อาจเห็นว่าไม่มีความจำเป็นสำหรับสวนสาธารณะ แต่ที่จริงแล้วชุมชนแห่งนี้ยังจำเป็นต้องมีสนามกีฬาอำเภอ สวนหย่อมเพื่อความสวยงาม สวนสุขภาพ ดังนั้นในการพัฒนาควรดำเนินการจัดเตรียมสร้างสนามกีฬาชุมชน สวนหย่อมตามจุดต่าง ๆ สวนสุขภาพ หรือแม้แต่การพัฒนาวัดเขาแดง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

๓.๖.๓ การพัฒนาเศรษฐกิจ

แม้ว่าจะไม่ใช่ภารกิจของสุขาภิบาลโดยตรง แต่การดำเนินการส่งเสริมให้ชุมชนพนมเป็นศูนย์กลางการค้าผลิตผลการเกษตร จะทำให้เกิดความสะดวกต่อประชาชน และอาจเพิ่มรายได้ให้แก่สุขาภิบาลด้วย ดังนั้นควรจัดสร้างตลาดกลางเกษตร (ขยายตลาดนัดปัจจุบัน) ให้เป็นการถาวร จัดระบบส่งเสริมเกษตรกร ตลอดจนพัฒนาการตลาด (โดยขอความช่วยเหลือจากอำเภอ และจังหวัด) ให้มากขึ้น

การพัฒนาอุตสาหกรรม แม้ว่าจะเป็นไปได้ยากในระยะสั้นและระยะกลาง แต่ควรได้มีการพิจารณาในระยะยาว เพื่อสร้างศักยภาพ (ในระดับจังหวัด) เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมขึ้นในพื้นที่แถบนี้

338.984.3

(593-3๘๓)

:711.27

วจย

ศูนย์บริการเอกสารวิจัยฯ

BT5310

แผนพัฒนาสาขาภิบาลพนม